

KURDISTAN PRESS

ROJNAMA HEFTEYÎ • HAFTALIK GAZETE

PRICE

BIHA • FİYAT

2.5 DM

5 Skr

3 G

2.5 Sfr

1 £

1.5 \$

•Tel; [46] Ø8-29 83 32

•Telex; 131 42

•Telefax; Ø8-29 50 56

KÜRT SORUNU NATO'NUN ANTI—TERÖR KOMİSYONU'NDA

Kamplarda eğitilen milisler

• “Kampta yaklaşık 200 milis eğitiliyordu. Milisler, yakın köylerde oturdukları için memur gibi sabah gelip, akşam dönüyorlarmış!”

• “Yetkililer bir Kürt sorunu olmadığını belirtiyorlar. Kürt dediğimiz şey, onlara göre terörist bir azınlıkmış. Halk ise Türk’müş!”

• “Gezide durumu bize bir bütün olarak göstermediler. Sadece mide bulandıran kanlı fotoğraflar gösterip, bize, köylerde olan katliamlar üzerine bilgi verdiler. Bunu öyle ustaca yaptılar ki, insan artık bu milisleri kendi halkına karşı savaşan değil, halkı terörizmden koruyanlar olarak görmeye başlayabilir!”

NATO'nun diplomatik kolu sayılan NATO Parlamentosu (NAV) üyesi Angelika Beer'in Türkiye izlenimleri

SAYFA 6-7

Mülteci Kampından Mektup var

SAYFA 2

Türk askeri adadan çekilmelidir!

SAYFA 3

Halê Ebbe Carlsson xirab e ★ Kurd di şeva navnetewî de R.10

Kamp Ebu Garip'ten

المه الزميمة العزيمية
 حبة طيبة البلبل دالي المدهوان الذي كانو معك
 والدعوات يكون في اسود الحال والصحة جيدة
 اذ تساك على صبيحة. حقيقة نوح في اسود الحال لم تشبه هذه
 صياة اى في سجن ابو غريب واقف في البضاد عاصمة العراق الجريح
 دى ندره ان اتول السجاء اسوت يحلون بنا لدن في اسبون
 للدرجاد السجاء كهم صرته اذ برزرون السجاء و يا هذون تحريم
 يحقن الحقو اماكولت والهداية ، لدن تحافظ الحياظة «موشى» لم يسمح
 لنا ان نترك اى صوت «موشى» ان لم يسمح الى الناس ذلك سالكية
 الموشى ان يفلو المصكرام ويحلون يحقن سواد العائيب كل ليم
 والزرر والحضرات والمواكبه لشربها مفرم ولم يسمح لي سترينوت .
 حجلا وقائم مقامنا يحطينا هذه مواد الى اثرة ضمة عشرة يوما الى عدد افراد
 أشهر دى ٤٠٠ تعدادهم ١ الرزفون» وادركلو ١ الملح ربع كيلو بكم
 ٢) شية «بطاطا» وادركلو ١) عسوى وادركلو ١) ماموتية وادركلو ١) موشون
 طماطة وادركلو ١) دهن نصف كيلو بكم ٢) شكر نصف كيلو بكم ٣) اشان
 ٤٠٠٠ زام والصوت الى نشر صرير الكبر في مدة ٤٠ ساعة صمود وادرك .
 رمن النامية القود صر لد يحطون اى شىء .
 ٥) سارلنا وصى تكون في ٤٠٠٠ ٢٧٠٠٠ مساهمات الفرف الرابح ٣٠٠ لا
 مساهمتها ريسكون هذه المازك ٤٠ الى ٣٠٠ نوح تعداد عوائل الى ٥ عوائل
 وبالضمانه الى تاليت والجمام ويطبخ نبرا شرمالغ للدستوال وغير جاهز
 نك ابوابه والماء داخلى ، ولى منك يحطينهم صوب وادرك تستعمل
 بالشمع صرير ، وهذه الصوت لم تلقى الحرارة الى صير الترت والمترنك بالملها
 لك الكهرياء بوموتية ريلدا تنقطع الى مدة ساعات . والفعال تاركتبة العلم في
 ٦) الامراض العصبية والفلواتره والاسهال واللح سوداء منتشر فيها بالدهنى
 الدطناك والنساء مصابيح ولده هذه مدة عشرت . ٧) طفلة ونساء ماتو
 بسببه هذه الامراض والمستشفا ليس لها دواء كاف لعللاج المرضي .
 ٨) ها هو اسلوب عصابة المهاجرين والمطهرين وهما هو حقوق الانسان
 فارجو منك رجاء بل تلتن احد من رجال سنا وصحافة بيبيسى «اذاعة للاذاعة»
 لنجو من هذه صياة المأساوية ونجى كل شعوب افرا واليك جزك شكر .
 اى امره امه افراد معك موشى للمهاجرين الاكراد
 عرافين .

18/11/89

para verilmiyor.
 Yerleştirildiğimiz ev ise, (3 x 3) 9 m²'lik 3 oda çapında. Bu büyüklükteki bir evde 24-30 kişi yani 4-5 aile birlikte kalıyor. Tuvalet, banyo ve mutfak kullanılmaz durumda. Hem kapısız, hem susuz. Her ev küçük bir kömür sobasıyla ısıtılmaya çalışılıyor, bu ise evi ısıtmaya hiç yetmiyor.
 Gece ve gündüz belli aralıklarla bir kaç kez elektrikler kesiliyor. Kamp görevlileri hiç bir sorunumuzu dikkatle ele alıp çözmiyor. Tifo, kızamık, ishal, boğmaca vb... kamp sakinleri arasında yaygın hastalıklar. Özellikle çocuk ve kadınların çoğu bu hastalıklara yakalanıyor. Kampta şimdiye dek 20 çocuk ve kadın bu hastalıklardan öldü. Hastahane tedavi edilenlere yeterli ve yarayacak ilaç yok.
 İşte bizlere (mültecilere), yardım arayan insanlara böyle davranılıyor. İnsanlık bu mudur?
 Sizden durumumuzla ilgilenmenizi rica ediyorum. Elinizde bulunan her türlü aracı, BBC radyosunu da kullanarak bütün diğer halklar gibi insanca yaşamak ve bu durumdan kurtulmak için bize yardım edin. Size başarı diliyorum.

Muş Kürt Mülteci Kampı'ndan bir kardeşiniz. 18.11.1988

Sevgili arkadaş
 Sana ve bütün arkadaşlarına selamlar. İnşallah hepiniz iyisinizdir.
 Eğer şu anda içinde bulunduğumuz durumu öğrenmek istiyorsan, şartlarımız çok kötü. Buradaki durumumuz Bağdat'ın Ebu Garip zindanlarındaki şartlardan da kötü. Bundan kastım orada yatan tutukluların durumlarının bizden daha iyi olduğudur. Çünkü onları aileleri en az haftada bir kez ziyaret edebiliyor, kendi elleriyle yaptıkları yemekleri ve hediyelerini yakınlarına götürabiliyorlar. Oysa burada kamp sorumluları ve bekçileri bizim alışveriş yapmak için şehre inmemizi bile yasaklamış durumdadır.
 Şehirde ve çevrede yaşayan halktan bize yardım etmek isteyenlerin, veya birşeyler satabilecek olanların kampa yaklaşmaları bile engelleniyor.
 15 günde bir her aileye aşağıdaki yiyecek maddeleri topluca veriliyor.
 ● 1 kilo pirinç,
 ● 250 gram tuz,
 ● 1 kilo patates,
 ● 1 kilo mercimek,
 ● 1 kilo fasulye,
 ● 1 kilo salça,
 ● yarım kilo yağ,
 ● yarım kilo şeker,
 ● 100 gram çay.
 Yetişkin ve çocuklara günde kişi başına birer ekme veriliyor. Paraya gelince, hiç

Erime dönemi

İsveç basını son haftalarda hemen hemen bütünü ile Palme Cınayeti nedeniyle 41 yaşındaki İsveçli ile ilgileniyor. Kurdistan Press'in baskıya gireceği günlerde ise, akşam gazeteleri (Aftonbladet ve Expressen) Palme'nin karısı Lisbet Palme'nin katili teşhis ettiğini yazıyorlardı.
 Türk basınında henüz konuyla ilgili fazla bir şey yok. Oysa, sorun PKK ve dolayısıyla Kürtlerle ilgili olduğu zaman bir yığın uyduruk bilgi ile birlikte manşetlerden veriyorlardı.
 Bu sayımızda Baksi arkadaşımızın bir bölümünü bitirdiği "Palme Cınayetinde MIT" ana başlıklı araştırmasında da görüleceği gibi, eski Emniyet Müdürü Hans Holmér'in başını çektiği bir ekip, tümüyle Türk Milli İstihbarat Teşkilatı'nın bilgilerini esas alarak, cınayeti PKK'ya yüklemek için çok yoğun bir çalışma sürdürmüşlerdi. Bu çalışmanın halen bütün boyutları ile yürürlükte olduğu da biliniyor.
 Gene bu sayımızda M. Bergen arkadaşımızın Türkiye'yi ziyaret eden NATO Parlamenterler Grubu üyelerinden Angelika Beer ile yaptığı söyleşide görüleceği gibi TC uluslararası ilişkilerinin merkezine Kürt sorununu oturtmuş durumda. Kürt sorununu da terör ve PKK kavramları içine hapsedme mücadelesi veriyor.

Güney Kürdistan'dan yükselen devrimci dalga geriye düştü. Avrupa'ya açılan hareket değişik alanlarda uzlaşma zeminleri arıyor. Bu da doğal olarak Kürt hareketini TC'nin devlet politikasına uyarlı çalışmalar içinde olan reformist solun etkime alanına düşürüyor. Böylece Kuzey Kürdistan'daki radikal sol, Güney Kürdistan'daki politik güçlerle kopuşma noktalarına doğru itilmekte.
 Kürt hareketi mücadelenin çıplak zeminindeki direncini, diplomasi alanında kaybediyor. Diplomasi alanında Kürt hareketi korkak ve ikircikli. İsyan ve direniş motiflerini dışlıyor. İdeolojik kavgayı dışlıyor. Kapitalist dünyanın fısıltılarına boyun eğiyor. Uysallaşılıyor. Uzlaşma ve teslimiyet alanına düşüyor.
 Bu tavır genel olarak uzun yıllar mülteci psikolojisi içinde bulunan entellektüellerin kafa yapısı ile uyuşma içinde. Ama, 20 milyonluk acı çeken ve isyan içinde kıvranan bir kitlenin maddi gerçeklerine ters düşüyor.
 Unutulmaması gereken gerçek şudur: maddi bir güç ancak bir diğer maddi güç ile yenilir. Bu da silahın ve siyasetin örgütlenmesi demektir.

Orhan KOTAN

Dema heliyanê

Weşanên Swêdî hema hema bi temamêti bi qatîlê Palme (41 salî) re mujûl dibin. Rojên ku Kurdistan Press dikete çapê, rojnemeyên êvarî yên Swêdî digotin. Lîsbet Palmê qatîl nas (teşxîs) kiriye.
 Di weşanên Tirkî de li ser vê bûyerê hîn tiştekî zêde nehatiye nivîsîn. Lê gava mesele bi PKK û bi Kurdan ve dihat girêdan rojnemên Tirkî nûçeyên bi derew û bi manşetên mezin belav dikirin. Xwe diçirandin.
 Di vê hejmarê de nivîsa hevalê me Baksî bi navê "Di kuştina Palmeyê de MIT" diqede. Di vê nivîsê de li ser peywendiyên îstixbarata Tirkî û gruba Hans Holmer hatibû sekinîn. Gruba Holmer dixwest kuştina Palmê bêxe sukra PKK'ê. Ev plan hîn jî berdewam e.
 Dîsa di vê hejmarê de hevala me Miriam Bergen ji Partiya Keskan Angelika Beer Endama Gruba Parlamenerên NATO re li ser zîyareta wan ê Tirkîye peyivîye. Di vê hevpeyvînê de dîsa eşkere dibe ku Tirkîye pîrsa Kurdî danîye navenda (merkeza) danûstandinên xwe yên navnetewî. Tirkîye dixwaze pîrsa Kurdî di nav mehfumên (qavram) terör û PKK'yê de bifetîsîne.

Pêlên şoreşgerî ku li Başurê Kurdistanê bilind dibûn, paş de ketin. Teverga Kurdistanê Başur berê xwe daye Ewropa û zeminên li hev kirinê ji xwe re digere. Ev jî bi awakî tabîî tevera Kurdî dixwe nav perspektîfên çepa reformîst a ku di nav rasyonelên TC'yê (komara Tirkî) de kar û xebat dike. Bi vî awayî hêzên radikal ên Kurdistanê Bakur, ji hêzên Kurdistanê Başur hino hino dûr dixin.
 Teverga Kurdî ya ku di nav têkoşîna germ de bi fedekarî li ber xwe dide, di meydana diplomasiyê de vê xususiyeta xwe wînda dike. Di meydana diplomasiyê de tevera Kurdî tîrsonek û dudil e û ji motîfên serîhildan û berxwedanê dûr dikeve. Serê xwe li ber kurtepiştên dinyaya kapîtalîst ditewîne. Kedî dibe... Dikeve zemîna teslimiyet û ser çemandinê.

Ev rewşa ha tam li gor mêtîyên mirovên entellektuel e, ku bi salan e di rewşa mihacirîyê de dijîn. Lê belê ev tewr li dijî rewşa netewek 20 milyonî ye, ku niha di nav êş û belengaziyê de dinale.

Divê ev rastî tu car neyê ji birkirinê; zora hêzekî maddî ji alî hêzekî maddî ve tê birin. Mena vê jî rêxistinîna siyaset û çek e..

“Türk askeri adadan çekilmelidir!,,

ANK muhabirlerinden arkadaşımız Serhat D. Yunanistan'ın eski Kıbrıs Büyükelçisi Evthimios Stoforopulos ile Türk - Yunan ilişkileri, Kıbrıs ve Kürdistan sorunuyla ilgili bir görüşme yaptı.

Evthimios Stoforopulos, Davos'ta başlayan Türk - Yunan görüşmelerine muhalefet ederek Kıbrıs Büyükelçiliği görevinden istifa etmişti.

□ Sayın Stoforopulos, Kıbrıs Sorunu neden kaynaklanmaktadır?

□□ Kıbrıs Sorunu, bir işgal ve istila sorunudur. Bildiğiniz gibi Türkiye 1974'te Kıbrıs'ı yasadışı işgal etti. Türkiye, halen Kıbrıs'ın büyük bir bölümünü işgal altında tutmaya devam etmektedir. Türkiye, bu yasadışı işgal eylemiyle birlikte, aynı zamanda yabancı nüfusun yerleştirilmesi gibi başka yasadışı eylemlere de girişmiştir. Bildiğiniz gibi Türkiye, işgal altındaki bölgelerin nüfus yapısını kendi lehine değiştirmek için Türkiye'den 65 binden fazla Türk uyruklu Kıbrıs'a yerleştirmiştir. Türkiye bununla da kalmayarak Yunan anıtlarını imha etmekte ve Yunan yöre isimlerini türkçeleştirmektedir. Kısaca Kıbrıs sorununun nedenleri bunlardır.

□ Davos ve Brüksel görüşmeleri sonrası gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz? Ayrıca Yunanistan'ın Kıbrıs Büyükelçiliği görevinden istifa etmenizin gerekçesi nedir?

□□ Hatırlayacağınız üzere, Yunanistan Başbakanı Andreas Papandreu'nun Davos'a gitmesinden önce, burada, Atina'da hükümet sözcümüz Türkiye ile görüşmelerimizde iki konunun dışında hiç

bir sorunu tartışmayı kabul etmeyeceğimizi açıklamıştı. Sorunlardan biri, Kıbrıs'ın askerlerden arındırılması, diğeri ise, Ege Deniz'i kıta sahasının sınırlandırılması idi. Birinci konu adanın askerlerden arındırılması olarak açıklanmıştı. Elbette, hepimiz Kıbrıs'ın askerlerden arındırılmasının gelecekte değil şimdiden olacağını düşünüyorduk.

Yani tüm Türk askeri birlikleri adadan çekilsin. Biz de Kıbrıs'ta bulunan 950 kişiden oluşan ELDİK (Kıbrıs Yunan Gücü)'i geri çekelim. Aynı zamanda Türk devletinin sonradan adaya yerleştirdiği yabancı nüfus gitmeli ve tüm mülteciler evlerine geri dönmelidir. Adada Birleşmiş Milletler denetiminde olacak karma bir polis gücü oluşturulmalıdır. Böylelikle Kıbrıs Yunanlıları 'Atilla'nın (İşgalci Türk Ordusu), yabancı nüfusun ve mülteciliğin baskısı altında olmayacaklardı. Kıbrıs Türkleri de, böylece güvenliklerini garantiyeceklerdi.

Bu özgürlük ve eşitlik koşullarında, Kıbrıs'ın iç sorunlarına çözüm bulmak için "Kıbrıs içi" denilen görüşmeler sürdürülecekti.

Diğer sorunlarda da, deniz kıta sahası sorununda da açıklandığı üzere, uluslararası Haig Mahkemesine gitmek için anlaşılacaktı.

Bilindiği gibi bunların hiç biri olmadı. Tümünüyle değişik olan Davos açıklaması yapıldı. Önceden kararlaştırılmış programın dışına çıkılarak tümünüyle değişik bir yol izlendi. Ardından Brüksel ve Davos görüşmeleri sürdü. Benim başlıca karşı olduğum konu buydu.

□ "İki toplum arası" görüşmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz. Bu sürecin vara-

cağı nokta sizce ne olabilir?

□□ Bakınız; ben bu tür görüşmelerin olması gerektiğine inanıyorum.

Bu tür görüşmelerin olması gerekliliği benim de kişisel görüşümdür. Fakat iki önşartla: Birincisi size söylediğim gibi, görüşmeler Türkiye'nin baskısı altında olmamalıdır. 'Atilla'nın ve sonradan adaya yerleştirilen yabancı nüfusun baskısı altında olmamalıdır.

İkinci önkoşul: Kıbrıs, Federe Devlet zemini üzerinde değil, Birleşik Devlet zemininde olmalıdır. Neden? Çünkü, Federe Devlet, İsviçre, Amerika Birleşik devletleri gibi ülkeler için çok iyi bir sistemdir. Fakat özel olarak Kıbrıs için federasyon ikiye bölünme demektir. Yani Kıbrıs'ın bir bölümünün her zaman için Türklerin denetimi altında olması, aynı zamanda Türklerin tüm ada üzerinde tayin edici imtiyazlarının olması demektir.

Malesef -ve bu malesefi bir çok kez büyük harflerle vurguluyorum- ki; iki toplum arasındaki diyalogun gelişim süreci, bu sorunun başladığı şekilde iyiye doğru gidemeyeceği yolundaki öngörülerini haklı çıkarmaktadır.

□ Kıbrıs sorununun çözümü için hangi perspektifler bulunmaktadır?

□□ Bakınız; Kıbrıs sorunu, çözümü zor olan bir matematik problemi değildir. Kürt sorunu ise, Ortadoğu sorunu gibi uluslararası platformda ve uluslararası hak temeli üzerinde çözümlenmelidir. Bu çözüm yolu hem hakça hem de pratik olmalıdır. Teorik ve romantik değil. Çünkü bu tür sorunların çözümünde yalnızca hakça çözümler belirleyicidir. Halklara hakça olmayan çözümleri dayattığın zaman başka haksızlıklara ve karışıklıklara yol açarsın.

Doğal olarak halkların hakları çiğnenmediği zaman mücadele etmeleri oldukça doğaldır. Aynı zamanda, haksız çözümleri dayatanlar barış için çalışamazlar. Sonuç olarak bahsettiğim diğer uluslararası sorunlarla birlikte Kıbrıs'ta bulunması gereken perspektif ne Türk görüşüne ne de Yunan görüşüne, uluslararası saptanan hak ve ilkelere dayanmalıdır.

□ Kıbrıs'ta bir ulusal kurtuluş hareketinin olacağını öngörüyor musunuz?

□□ Bakınız, bildiğiniz gibi Kıbrıs'ta şartlar gerek Kürdistan'daki şartlardan gerekse işgal altındaki Filsitin'den hem farklı hem de daha zordur. Kıbrıs'ta Türk Devletinin askeri işgali bulundu-

"Kürdistan'da genel ilke uygulanmalıdır. Nedir genel ilke, halkların kendi kaderlerini tayin etme ilkesidir. Kürdistan'da karar verecek olan da kürt halkının kendisidir. Ben, bir çok kez söylemişimdir. Şimdi de belirtiyorum; Kürtlerin kurtuluş mücadelesini destekliyorum." Foto; Epikeri

ğundan dolayı, pratik çözüm koşulları değişiktir. Kıbrıs için bir çoğunun inandığı ve benim de savunduğum tez; Kıbrıs'ın savunmasını güçlendirmektir.

□ Türkiye işgali altında bulunan Kürdistan ve Kıbrıs halkları arasındaki dayanışmayı nasıl görüyorsunuz? Kürdistan'daki ulusal kurtuluş mücadelesi üzerine görüşleriniz nelerdir?

□□ Elbette, Kıbrıs halkının ve Kürt halkının kurtuluşları için verdikleri mücadeleye esas itibariyle aynıdır. Bu mücadeleler desteklenmelidir. Daha önceleri de söylediğim gibi Kürt halkının kurtuluş mücadelesini destekliyorum.

□ Kürt halkının bağımsızlık mücadelesinde "Kurtuluş" kavramı ile ifade etmek istediğiniz nedir?

□□ Bakınız, Kürdistan'da genel bir ilke uygulanmalıdır. Nedir bu genel ilke? Bu ilke halkların kendi kaderlerini tayin etmesi ilkesidir. Kürdistan'da karar verecek olan da Kürt halkıdır.

□ Teşekkürler sayın E. Stoforopulos. 5.12.1988

Serhat

KURDİSTAN PRESS'e

Yazı yaz!
Haber gönder!

E. Stoforopulos; "Kıbrıs sorunu bir işgal ve istila sorunudur. Halen Kıbrıs'ın büyük bir bölümü, Türk ordusunun yasadışı işgali altındadır." Foto; Epikeri

Palme Cinayeti'nde MIT!

□ Mehmet Ali Yula, İsveç polisinin Palme'yi öldüren PKK'lıların adlarını bildiğini söylüyor ve Hürriyet Gazetesi bunların kimliklerini ve resimlerini boy boy yayınlıyordu.

□ Mehmet Ali Yula'nın açıkça Türk MIT'yle çalıştığına dair ortada epey kanıt var. Örneğin, Torsten Bygdal'e göre, İsveç Radyosu Türkçe Yayınlar Bölümü'nde çalışan bir görevlinin çekmecesinde politik içerikli ve çok önemli bir belge çalınıyor. Yapılan araştırmada belgenin Yula tarafından çalındığı ortaya çıkıyordu.

7 Türk Devletin ve bu devleti yöneten çeşitli hükümetlerin Kürt halkına karşı duyduğu kını, ırkçılığı, inkarcı ve sömürgeci politikayı her gün ve her an Hürriyet Gazetesinde okuyabilirsiniz. Dünyanın hiç bir ülkesinde bu denli kişilsiz, güzele ve insanlığa düşman bir gazete bulamazsınız. Kadrosunun büyük bir bölümünü MIT'ten oluşturan bu yayın organı, basın özgürlüğünün yüzkarasıdır.

Lafı pek uzatmaya gerek yok. CIA'nın eski New York bekçilerinden Komando Coşkun Kırca'nın, Kürt halkına ve Kürdistan sorununa ilişkin yazılarını okumak, bu yayın organını anlamanıza yeter. CIA'nın uzun yıllar kullanıp daha sonra ıskartaya çıkardığı bu ırkçı, turancı ve de Nazi eskisi "sergerde" Hürriyet Gazetesinin koşu atlarından biridir...

Ayrıca Hürriyet patronlarının Türk kökenli olmadığını herkes biliyor. Dünyada kendi kökeninden soyutlanıp başka bir kökene geçmek isteyen kişiler kadar, iki yüzlü, riyakar ve kişilsiz varlıklar yoktur. Bunlar, kendi çıkarları için halklarına düşmandırlar...

Doğal olarak böylesine bir yayın organı, salt "Türkçü" görünmek için, Kürt halkına atıp tutacak, varlığına ilişkin elinden geleni yapacaktır...

Şimdi bu kısa açıklamadan sonra MIT ajanı Mehmet Ali Yula'ya gelelim.

Geçtiğimiz Eylül ayında, Carlos Garot adlı bir gazeteci, İsveç Radyosunda Mehmet Ali Yula ile ilgili bir program yaptı. Konumuzu içeren bu programdan bazı bölümler aktararak, Yula'nın kimliğini açığa çıkaracağız...

"Türkiye'nin en büyük gazetesi Hürriyet, Palme'yi öldürmekten sanık altı PKK'lının adlarını açıkladı. İsveç cinayet masası yetkilileri bu konuda suskun. Ama eski polis şefi Hans Holmer bu sessizliği bozdu: Evet, diyor Holmer. Hürriyetin açıkladığı bu isimler bize yabancı değil. Bunun dışında konuşmak istemiyorum. Hürriyet gazetesi bugün konuya ilişkin geniş bilgi veriyor."

(İsveç Radyosu - Kanalen programı)

Mehmet Ali Yula açıklamasında, İsveç polisinin Palme'yi öldüren PKK'lıların adlarını bildiğini söylüyor ve Hürriyet gazetesi bunların kimliklerini ve resimlerini boy boy yayınlıyordu. Ve Yula bu bilgileri İsveç Gizli Polisi SÄPO'dan aldığını iddia ediyordu...

Gazeteci Björn Kungs, İsveç radyosu adına telefon kanalıyla Ankara'da bulunan Yula'ya şu sorunları yöneltiyordu:

- Peki, Mehmet Ali, yani sen bu bilgileri İsveç'te bir kaynaktan aldığını söylüyorsun değil mi?

- Evet ben bu kaynağın SÄPO'ya çok yakın olduğunu söyleyebilirim. Direk SÄPO'dan değil, ama ona yakın biri.

- Peki, bu bilgileri İsveç'te bir gazeteciye değil de sana verildiğini nasıl açıklıyorsun?

- Bu bir para sorunudur!

- Okey. Miktarı ne kadardır?

- Yaklaşık kırk bin mark.

- Sen mi ödedin bu parayı?

- Hayır, gazete ödedi.

- Yani Hürriyet gazetesi mi kırk bin mark'ı SÄPO'ya çok yakın bir kişiye ödedi?

- Doğrudur.

Ajan Ebbe Carlsson'un Yula ile birlikte çalıştığını Eylül 1987 tarihine kadar kimse bilmiyordu. Ama daha sonra Ebbe'nin bu gizli çalışmaları açığa çıkınca, elindeki bilgilerin, belgelerin, iddiaların Hürriyet gazetesinde çıkanlarla aynı olduğu gerçeği dikkatleri çekecekti.

Daha sonra 1988 yılının Eylül ayı başlarında Mehmet Ali Yula Palme Cinayeti'nde, PKK'ya ilişkin bir seri daha başlattı. Yula'nın yeni kaynağı, PKK'den ayrıldığını söyleyen "Halil" adlı bir ajanla ilgiliydi. Ajan Halil'in iddiası Palme cinayetiyle ilgili Şam'da hazırlanan bir raporun elinde olduğuydu. Tüm Batı Avrupa polisi bu belgelerin peşine düştü. İsveç polisi bu belgeleri elde etmek için Palme fonundan bir milyon mark ayırdı.

Ama çok geçmeden Hürriyetin gerçek yüzü ortaya çıktı. Bu sahte raporun Mehmet Ali Yula tarafından yazıldığı kanıtlandı...

Peki, bütün bu desinformasyonları etrafa yayan, hedef şaşırtan Mehmet Ali Yula kimdir?

Bu sorunun yanıtını İsveç radyosundan dinleyelim.

Mehmet Ali Yula kimdir? HÜRRIYET ne istiyor?

PKK'nın vur emrinin belgesinin kendisinde olduğunu iddia eden kişi Yula ile... Tümü ile desinformasyona dayalı sahte bilgiler...

Gazeteci Carlos Garot aynı programda Yula'ya şunları yöneltiyordu:

- İsveç'e ne zaman geldin Mehmet Ali?

- 1972'de geldim.

- Ve o zamandan beri İsveç'te oturmaya başladın değil mi?

- Evet.

- Ama burada başın polislerde girdi değil mi?

- Nasıl yani? Ne demek istiyorsun!

- Burada hapis yattın.

- Ben??? Hayır...

- Elimde belgeler var.

- Nasıl olabilir?

- Elimdeki belgelere göre, İsveç'ten kovulma kararın bile var.

- Yani demek istiyorsun ki... Bu tür bilgiler nasıl olabilir, nereden, diğer insanlar bunu nasıl bilebilirler?

- Tüm belgeler Devlet Göçmen Dairesi'nde var, Mehmet Ali.

- Göçmen Dairesi aracılığıyla mı?

- Evet, Göçmen Dairesi'nde bu bilgiler var. Yalnızca o değil, ayrıca bu konuda kendi açıklamaların da var, yurtdışı edilmeyeceğine dair...

- Göçmen Dairesi ha?

- Evet...

- Çok acayip bir şey doğrusu...

Evet, Yula 1973 yılında uyuşturucu madde olayına

katıldığı için beş yıl ceza giymişti. Cezasının yarısını çeken Yula hakkında 1975'te İsveç'ten sınır dışı edilme kararı verildi.. Ama aynı dönemde İsveçli bir kızla evli olduğu için bu karar insancıl nedenlerle yerine getirilmedi.

Daha sonra, 1978 yılında bazı karanlık güçlerin yardımıyla Yula İsveç Radyosunun Türkçe Yayınlar Bölümü'nde gazeteci olarak çalışmaya başladı. Halbuki İsveç'te narkotik suçlardan hüküm giymiş kişiler böyle bir göreve atanamazlar. Ama Yula bütün protestolara rağmen bu göreve atandı. Oysa Yula'nın Türk MIT'yle işbirliği yaptığına dair büyük kuşku vardı. Ama bu kuşku, politik nitelikli Türk göçmenleri arasında çıkıyor diye, Radyo yönetimi pek ciddiye almamıştı.

12 Eylül döneminde Yula hem Hürriyet muhabirliği hem de İsveç Radyosu'nda gazetecilik yapıyordu. Yula açık bir biçimde Cuntayı destekliyordu. Çok geçmeden radyo şefi Torsten Bygdal, Türk Elçiliği'nin tehdit edici uğraşları içinde olduğunu farketti.

Bir soru üzerine, Torsten Bygdal, Yula ile ilgili şunları söylüyor: "Evet, olayın ince detaylarını hatırlıyorum şimdi. Cunta iktidara el koymuştu. Ve biz radyomuzda Türkçe olarak ya-

ynlanan haberlerle ilgili bir araştırma yapmıştık. Ve gördük ki, Cunta yanlış haberler yer almış. Bu çok kötü bir şeydi bizim için. Ayrıca hayretle gördük ki, Türk Elçiliği'nden bazı görevliler, Türkçe Redaksiyona gelip gidiyor, programların hazırlanmasında katkıda bulunuyorlar. Bu üzücü bir olaydı. İş biraz kurcalayınca işbirliğinin Hürriyet Muhabiri Yula olduğunu gördük. Hürriyet, rejim yanlış bir gazetedir. doğal olarak bu tavırdan rahatsız olduk.

Bu durumda Yula'ya iki seçenek önerdik: Ya Hürriyet, ya Radyo. Yula Hürriyet gazetesini seçti. İşine son verdik...

Mehmet Ali Yula'nın açıkça Türk MIT'yle çalıştığına dair ortada bolca kanıt var. Örneğin, Torsten Bygdal'e göre, İsveç Radyosu Türkçe Yayınlar Bölümü'nde çalışan birisinin masasından politik içerikli ve çok önemli bir belge çalınıyor. Yapılan araştırmada belgenin Yula tarafından çalındığı ortaya çıkıyor.

Ayrıca daha önce MIT'te görev yapmış eski bir subay, Radyo yetkililerine, Mehmet Ali Yula'nın kendi hesaplarına çalıştığını açıkça söylüyor...

Mahmut Baksi (Bitti)

HÜRRIYET'in dev manşetli sansasyonel haberlerinden biri... avrupa polisinin peşinde koştuğu adam, Hürriyet'in bürosunda Yula ile kışkırtıyor...

Halepçe ile dayanışma

ANK muhabirleri Almanya'da oluşturulan Halepçe Komitesi'nin oluşumu ve çalışmaları hakkında Komite yetkilileri ve Komite'de yer alan örgüt temsilcileri ile görüşüler.

Komite Sorumlusu;

□ Komite'nin oluşumu hakkında bilgi verir misiniz?

□□ Komite ilk çalışmalarına Mart 88'de başladı. Komitenin oluşum nedeni: Irak rejiminin Halepçe'de kimyasal silahlar kullanarak gerçekleştirdiği 5000 insanın öldüğü ve binlerce insanın yaralandığı-sakatlandığı katliamdır.

Bu büyük katliama karşı Avrupa'daki Kürt örgütleri harekete geçerek, ses ve iş birliği yaptılar. Hem Irak rejiminin Faşist - Irkçı yüzünü protesto etmek, hem Kürt halkının mücadelesini desteklemek ve hem de Avrupa kamuoyunu duyarlı kılmak için faaliyete geçtiler. Bu faaliyetleri yürütmek için 17 Kürt örgütü bir araya gelerek Halepçe Komitesi'ni oluşturdular. Komit'de yer alan örgütler şunlardır: *Yurt dışı Kürdistan Öğrenci Birliği (AKSA), KOM - KAR, Kürdistan Demokrat Partisi Sempatizanları (KDP), Kürdistan Sosyalist Gençlik Birliği, Kürdistan Kurtuluş Partisi (RIZGARİ) - Almanya, Suriye Kürt Demokrat Partisi (EL-PARTİ), Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK), Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi Sempatizanları - Almanya, Kürdistan Demokrat Partisi Sempatizanları, Avrupa Kürt Öğrenci Birliği Almanya Seksiyonu (KSSE), Irak Kürdistan Sosyalist Partisi Almanya Sempatizanları, Kürdistan Demokratlar Birliği (YDK), Avrupa Kürdistan Öğrenci ve Gençlik Birliği, Kürdistan Demokrat İşçi Dernekleri Federasyonu (KKDK), Kurd - Kom, KAWA, Heviya Gel, Kürdistan Öncü İşçi Partisi (PPKK).*

Komite faaliyetlerini pratik bir şekilde yürütmek için 5 örgütü Komite Sekreterliği'ne seçti. Bunlar: *KDP, YNK, RIZGARİ, KOM-KAR, KKDK'dır.*

Komite Sekreterliği düzenli olarak 15 günde bir toplanarak gündemindeki sorunları görüşüp, karara bağlamaktadır. Sekreterlik komite toplantı gündemini hazırlar, mali durumu raporlaştırır.

Genişletilmiş toplantı ise ayda bir yapılır. Bu komiteye dahil bütün örgütlerin hazır bulunduğu düzeydir. Genişletilmiş toplantıda gündem doğrultusunda tartışmalar olur. Yapılanlar değerlendirilir. Yapılacaklar için öneriler görüşülür, kararlaştırılır. Örgütler komiteye ayda 50'er Mark ödeyerek Finansmanı karşıyorlar.

Yürüyüş, bildiri, pankart ve toplantı masraflarını karşılamak için örgütler fazladan katkıda bulunurlar. Düzenli toplantılar arasındaki sair zamanda da sekreterlikle örgütler arasında irtibat düzenli olarak yürütülür.

□ Komite'nin bu güne dek gerçekleştirdiği faaliyetler hakkında kısaca bilgi verir misiniz?

□□ Halepçe katliamından sonraki günlerde ve Ağustos 88'deki BAAS saldırısı döneminde, Komite, düzenli toplantılar dışında gerektiğinde toplanarak çalışmaları, eylemleri tartışıp planlamıştır. Komitenin yaptığı eylem türlerini şu başlıklar altında toplayabiliriz:

Yürüyüş ve mitingler, işgaller, bildiri, afiş, açık grevleri, basın - yayım (gazete ve radyoda, televizyonda konuşmalar, basın açıklamaları), seminer ve toplantılar düzenlemek, Almanlar ve Alman kuruluşları ile görüşmeler.

Yürüyüş ve mitingler hemen hemen Almanya'nın büyük şehirlerinin tümünde yapıldı. Merkezi olarak da 9 Nisan 1988 tarihinde Bonn'da miting ve yürüyüş, 24.9.1988 tarihinde de Köln'de yürüyüş ve miting yapıldı. Bu yürüyüşlere binlerce kişi katılmıştır.

Bütün eylemlerde işbirliğine özen gösterilmiştir. Komite de yer alan örgütler kendi yerel birimlerini vaktinde bilgilendirerek bütün birimlerdeki eylemlerin ortak bir şekilde gerçekleştirilmesi sağlanmıştır. Yine hemen hemen Almanya'nın bütün şehirlerinde işgal eylemleri gerçekleştirildi.

Komite binlerce bildiri ve afiş basıp, dağıttı. Ortak toplantılar düzenlendi.

Ayrıca basınla, gazetelerle ve uluslararası kuruluşlarla görüşmeler yapıldı. Bu tür faaliyetler, örgütlerin diğer Avrupa ülkelerindeki yerel kuruluş ve birimlerini de harekete geçirmiştir. Komite toplantı ve çalışmalarını kesintisiz sürdürmektedir.

Komite üyesi örgüt sorumluları;

Kürdistan Demokrat Partisi -Irak: Komitede ve aynı zamanda sekreterlikte yer alan örgütlerden biriyiz. Bize göre bu komite çok önemli bir ortak çalışma örneğidir. Biz baştan beri komitenin çalışmalarını destekledik ve onun gelişip, güçlenmesine çalıştık. Avrupa'da ki Kürt örgütlerinin güçlerini ve işlerini birleştirme gerekliliği vardı. Ancak böylece Kürdistan'da Saddam rejiminin yaptığı katliamlar güçlü bir şekilde protesto edilebilir. Komite yürüyüş, toplantı, basın açıklamaları ve bildirimlerle çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalarını halen de sürdürmektedir.

Bizim için bu komitenin faaliyetleri çok önemlidir bu nedenle basına yansıtılması, örneğin, Kürdistan Press'te tanıtılması gereklidir.

Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK)

Ben Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK) adına bu komitede bulunuyorum. Kürdistan'ın kurtuluşu için mücadele eden bir örgüt olarak biz, bu işin yürütmesini ve birliği gerekli görüyoruz. Komite'deki bütün örgütler bütün güçleriyle çalışmalara katılmadıkları ki, çalışmalar etkin bir şekilde yürüyebilin.

Çalışmalar birlik ve dayanışma temeli üzerinde boyutlanıyor. Komite'deki tüm üye örgütler buna göre çalışmalara katılıyorlar. Saddam'ın halkımıza karşı yürüttüğü katliamlara karşı bu tür çalışma ve protestolar yapılmalıdır. Kürt örgütleri bu komitenin faaliyetlerinin daha da gelişmesi için çaba göstermelidir. Bize göre bu komite yaptığı çalışmalarla kendi varlığını gösterebildi. Çalışmalarını ilerletti ve etkili oldu.

Kürdistan Kurtuluş Partisi (RIZGARİ):

Baştan beri komitenin örgütlenmesinde faaliyetlerinde yer aldık, aynı zamanda Komite Sekreterliği'nde görev yapıyoruz. Güç ve eylem birliği anlayışı çerçevesinde bulunduğumuz tüm alanlarda bu tür faaliyetlere bütün arkadaşlarımızın en etkin şekilde katılmalarını sağladık. Ve bu güne kadar da bu tür çalışmalarda böyle davrandık.

1988 yılında sömürgeci güçler özellikle de kanlı Irak BAAS diktatörlüğü Kürt halkına karşı olan saldırılarını boyutlandırdı. Kürdistan'lı örgütler de bu saldırılar karşısında çalışmalarını boyutlandırmak zorundaydılar. Bu iş ve güç birlikleri korkusuz ve hesapsız bir anlayışla başlatılabilir. Komite, Avrupa'da Kürdistanlı örgütlerin yarattığı pratik ve işleyen bir çalışma düzeyidir. Bu komitede ayrılıklar değil ayrı anlayış ve yaklaşımlar değil, iş ve pratik görevler öne çıkarılıp, planlanıp, uygulanıyor. Bu ortak çalışma bütün örgütler açısından önemli bir deneyimdir. Zaten Rızgari olarak, daha geniş ve daha ileri iş birliklerini savunuyoruz. Pratikte de buna uyumlu hareket ediyoruz. Komite önemli bir adım olduğu için, koruyup, başarılı olması için gerekli çabaları harcıyacağız. Eksikler hatalar öne çıkarılarak, komite'de pratikleşen iş birliği tahrif edilmemelidir. Örgütlerin birbirlerine güvenmeleri, iş birliğine itina göstermeleri,

Kimyevi silahların kitlesel dehşeti; Halepçe'de 5000 ölü...

Foto; S.Hjerten

bu komitenin ve daha ileri iş birliği düzeylerinin kalıcı ve verimli olmasını getirecektir.

KAWA:

Komite Kürdistan ve dünya tarihinde en kanlı katliamlardan biri olan Halepçe Katliamı'ndan sonra kuruldu. Komitenin önemi, Kürdistan'ın diğer parçalarından örgütlerin bir araya gelebilmesi ve eylem birliği yapabilmesidir. Böylesi eylem birlikleri hayatın her alanında hayata geçirilememesine rağmen çok önemlidir. Biz, buna inandığımızdan dolayı komitede bulunuyoruz. Komite'ye katılmanın gerekli olduğu inancındayız. Bu komite Kürdistan kurtuluş hareketini, Kürdistan'daki katliamları, mücadeleyi Avrupa'da anlatabilirse, görevini yerine getirmiş olacaktır.

Kürdistan Press de bu eylem birliğini yansıtsa, bu çalışmalara yayım yoluyla yardımcı olabilir, çok seviniriz.

Kürdistan Öncü İşçi Partisi (PPKK):

Komite Avrupa'da atılmış önemli bir adımdır. En önemli yanlarından biri de komite içinde Kürdistan'ın değişik parçalarından hareketlerin bulunmasıdır. Temennimiz dört parçadan örgütlerin bir araya gelerek, bu komiteyi genişletmeleridir. Umarız bu platform değerlerine benzemez. Bunu tabi zaman gösterecektir. Tabi şu anda komitenin eksiklikleri vardır. Fakat bunların en kısa zamanda giderileceğine inanıyoruz. Bu da birlikte çalışmayla sağlanabilir.

Bizim inancımız; eğer örgütler bu çalışmaya kendi dar grupsal açılarından bakmazlarsa, bu komite, daha da büyüyecektir. Olaylara geniş açıdan bakarsak, en geniş şekilde birlikte hareket etmenin yollarını aramalıyız. Bizim komite'ye yeni bazı önerilerimiz olacaktır. Daha radikal eylemler yapılmasından yanayız. Kısacası komite olumlu bir adımdır.

Kürdistan Sosyalist Hareketi (TSK):

Halepçe Katliamı'nın akabinde oluşan bu komite olumlu bir adımdır. Biz zaten geçmişte de Kürdistanlı güçlerin birliğinden yana idik, hala da öyleyiz. Fakat komite en geniş anlamda birliği sağlayabilmiş değildir. Bize göre, bu da bir çok siyasetin dar grupçu anlayışından kaynaklandı. Diğer örgütler bu olaya bakmamakadirdiler. Kendilerine düşecek olan görevleri yerine getirmelidirler. Komite tam yerine oturmamıştır. Bir takım eksiklikleri vardır. Bunların giderilmesi için gerekeni yapacağız. Komite'nin başarılı olabilmesi içinde yer alan örgütlerin görevlerini yeterince yerine getirmelerinden geçer.

Komitenin genişletilmesinden yanayız. Umarız öyle de olacaktır.

Kürdistan Demokratik İşçi Dernekleri Federasyonu (KKDK):

Biz komitenin kuruluşu için ilk çalışmaları yapan gruplardan biriyiz. Halepçe Katliamını ve diğer katliamları Avrupa'da en iyi şekilde deşifre etmek, buna karşı kamuoyu yaratmaktan yanayız. Biz, kendimizi kendisine karşı kimyasal silahlar kullanılan Kürt halkına adadık. Tüm çalışmalarımız bunun için olacak. Biz, hiç bir siyasi örgüte bağlı değiliz. Biz sadece demokratik kitle örgütüyüz. Komiteye elimizden gelen tüm yardımları yapacağız. Olanaklarımızın tümünü seferber edeceğiz. Komite işbirliği yolunda atılmış önemli bir adımdır. Komite'nin yararlarını ilerde de göreceğiz. Komite içinde değişik parçalardan örgütlerin olması sevindiricidir. Komite ile birlikte yeni bir olgu daha ortaya çıkmıştır. Bu da, Avrupa'da Kürtlerin de birlikte hareket edebileceklerini gösteren olgudur.

Kürt İşçi Dernekleri Federasyonu (KOMKAR):

Bizim komite'ye bakış açımız olumludur. Zaten komite'de başından beri bulunuyoruz. Komite'nin olumlu yanı; Irak Kürdistanı'ndan örgütlerin de varlığıdır. Şüphesiz komitenin eksiklikleri vardır. Fakat, buna rağmen başarılı eylemleri de vardır. Bunun en son örneği; kimyasal silahlara karşı yapılan mitingdir. Komite Almanya'da kamuoyu oluşmasında büyük rol oynadı. Bundan sonra da faaliyetlerini bunun için yürütecektir.

Kürdistan Demokratlar Birliği (YDK):

Ben Kürdistan Demokratlar Birliği adına komite'deyim. Düşünce olarak komiteyi iyi buluyoruz. İlk kez bütün örgütlerin el ele vererek işbirliği yapmak için atılmış oldukları bir adımdır. Komite, canla başla, yürekten bir çalışmayla Kürt halkının davasını yurt dışında duyuruyor. Başlangıçta hataların ve eksikliklerin olması doğaldır. Umarız bu hata ve eksiklikler zamanla giderilir. Komite çok iyi pratikler yaratmıştır. Örneğin, Köln Yürüyüşü'nde hiç bir örgüt kendi flamasını açmadan ortak yürümüştür. Bu belki Kürdistan tarihinde yazılacak bir örnektir. Kürt örgütlerinin içinde bulunduğu hata ve eksiklikler olmuştur. Örgütünü Kürt halkının ve Kürdistan'ın üstünde görmek gibi. Ama zamanla kendilerini Kürdistan yolunda mücadeleye vererek bunları öne çıkarılabildiler. Arzumuz komitenin çalışmalarını ileri götürmesidir. Bunun için her şeyi yapmaya çalışacağız. □

Kürdistan sorunu NATO A

● Yeşiller milletvekili Angelika Beer: "Benim insan hakları ve cezaevi koşulları ile ilgili yönelttiğim sorulara Özal hiç bir somut cevap vermeyip, 'dış mihraklardan' bahsetti".

● "Bölge Valisi, yukarıdan emir almadan bölgede operasyonlar gerçekleştiren Özerk Asker ve Polis Timleri'nden ve onların yararlarından bahsetti."

● Nisan 89'da İstanbul'da yapılacak olan NAV toplantısında ya Türkiye'nin konumu ve oradaki halkların durumu hakkında bir alternatif sunarız; ya da toplantıyı boykot çağırısı yaparız."

Alman Yeşiller Partisi milletvekili Angelika Beer; "Türkiye'ye yaptığımız gezi sırasında milletvekili olmama rağmen sıkı bir kontrol altında tutuldum".

NATO'nun diplomatik kolu sayılan NAV ya da NATO Parlamentosu, karar yetkisi olmayan bir kuruluş. Kuruluşu 16 NATO üyesi ülkeden 188 parlamenter katılıyor. NAV bu üye ülke parlamenterleri ile NATO arasında bilgi akımını sağlamakla görevli. 1955'ten bu yana yılda iki kez toplanan NAV'ın, NATO'nun en güncel ya da acil olarak görüldüğü konularla ilgili alt komisyonları var. NAV'ın "Terörizm Çalışma Grubu" 1985 yılında Archille Lauro adlı geminin kaçırılmasından sonra kuruldu. 1986 yılında Çalışma Grubu bir Alt Komisyon'a dönüştürüldü ve Başkanlığına Türk parlamenter İsmail Şengün getirildi.

Terörizm Alt Komisyonu terörizme karşı uluslararası işbirliği ile ilgili hem NATO ülkeleri hükümetlerine ve hem de NATO'ya önerilerde bulunuyor. Bazı önerileri, havaalanlarında emniyet tedbirleri ya da "terörist" aramada uluslararası işbirliğine yönelik olan Komisyon'un 3.11.1988 tarihli sonuç bildirisinde yer alan ilginç önerilerden biri; bir NATO ülkesinde aranan kişinin diğer bir üye ülkede yakalanması halinde mutlaka yargılanması ve iade edilmesini öngörüyor. (Böyle bir madde iltica hakkını fiilen ortadan kaldırıyor.)

Komisyon, 1985'ten bu yana Londra, Ottawa, Bonn, Washington, Atina, An-

kara ve Diyarbakır'a giderek bu ülkelerin resmi makamları ile görüşüp, bilgi aldı ve ilginç uygulamaları öğrenmek için terörizm ile uğraşan kuruluşlarla detaylı bilgi alışverişinde bulundu.

Bu seyahatlerde ilgi çeken bir nokta ise, diğer ülkelerin sadece başkentlerini ziyaret eden Komisyon'un, Türkiye'de ise Diyarbakır'a gitmesi idi. Komisyon 5-8 Nisan 1988 tarihleri arasında Türkiye'yi ziyaret etti. Türk Dışişleri, Milli Savunma, İçişleri bakanları ile bazı emniyet ve güvenlik kuruluşlarının yetkilileri ile görüşen Komisyon üyelerinin programı Diyarbakır'da Bölge Valisi ve diğer yetkililerle yaptıkları görüşmelerle devam etti.

"Yeşil" parlamenter Angelika Beer'de Terörizm Alt Komisyonu'na üye. Danimarka, Hollanda, Belçika, İspanya ve İtalya'dan gelen sosyalist ya da alternatif partilere üye olan diğer 6 parlamenter ile birlikte "Kritik NATO Parlamenter Grubu"nu kurdu. Bu grup komisyon çalışmalarında "devlet terörizmini" gündeme getirmeye çalışırken, bir çok diğer örnek ile beraber, TC'nin Kürtlere uyguladığı baskıları da kınıyor.

Angelika Beer, Bonn'da ANK muhabirine Komisyon'un Nisan 1988'de yaptığı Türkiye ziyaretini ve bunun politik değerlendirmesini anlattı.

□ Sayın Angelika, siz Nisan 1988'de NAV'ın "Terörizm Komisyonu" olarak Türkiye'ye gittiniz. Seyhat programınızı anlatabilir misiniz?

□□ Türkiye ile ilgili seyhat daveti bize ancak gitmeden bir hafta önce iletildi. Halbuki daha önce yaptığımız seyhatlerde böyle olmuyordu. Bu geç gelen davet, olayın başlangıcından itibaren benim dikkatimi çekti. O sırada bizler, üçüncü dünya halklarına karşı uygulanan "karşı terörizm" stratejileri ile ilgili bir konferans hazırlamaktaydık. Bu yüzden geziye katılmaya karar verdim. Ve bir kaç gün içinde yola çıktım. Frankfurt'tan Ankara'ya uçtuğumda Türk yetkililer beni havaalanında karşıladılar. Bu beni daha da tedirgin etti. Benim korunmam için uzun bir araba konvoyu havaalanında bekliyordu. Oysa ki böyle bir tedbir hiç de gerek yoktu. Diğer yandan da NATO ile çalışan bu komisyonun başkaları için iyi bir hedef olacağını da düşünmeye başladım. Aklıma Evren örneği geldi. Evren, Alman'ya geldiğinde daha aşırı tedbirlerle, ama aynı amaçla korunmuştu. Ben her iki olayı da politik olarak kabul edemem. Ben oradaki durumla tam da alınan "anti-terörist tedbir"lere bir örnek oluşturdum.

Çok geçmeden Ankara'da resmi bir binaya getirildik. Duvarlar "PKK vahşeti"ni gösteren resimlerle kaplanmıştı. Bize "Güney Doğu Anadolu'daki terör" anlatılmaya başlandı. Bunlar anlatılırken NATO ve özellikle Federal Almanya ile ilgili verimli işbirliğinin önemi ve rolünü vurgulamayı da ihmal etmiyorlardı. Daha sonra Turgut Özal ile görüştük. Heyetin tek Alman üyesi ben idim. Hassas konulara değinilirken heyet üyeleri türkçe ya da yunanca konuşuyorlardı. Bu yüzden Özal'ın ne konuştuğu fazla anlamadım. Bana tercüman verme gereği görülmemişti. Heyet Başkanı İsmail Sengün beni tanıyordu, Yeşillerden olduğumu Türk tarafına daha önce iletmiş olmalıydı. ABD'ye giderken de komisyonun özel güvenlik soruşturmasından dolayı önce bana vize vermek istemediler.

Benim, Türkiye'deki insan hakları ve hapisaneler ile ilgili sorularıma Özal cevap vermeyerek, "dış mihraklar"dan söz edip durdu.

Gezimizin ikinci günü Diyarbakır'a doğru yola çıktık. Oradaki güvenlik konvoyu Ankara'dakinden daha da fazlaydı. Her parlamenterin iki arabası vardı ve arabalar iki

hissettim. Hatta banyoya gittiğim zaman bile muhafızlar banyo kapısına kadar beni izliyorlardı. Bunu gerçekten güvenlikten dolayı mı yoksa beni kontrol altına almak için mi yaptıklarını anlamak güçtü! Bu olayları anlayabilmek için en azından yöre halkıyla temas kurmak ve otel personeliyle sohbet etmek istedim.

Olağanüstü Bölge Valisi ile görüştüğümüzde, Vali bizlere bölgenin durumunu ve bölgeye devletin resmi bakış açısını anlattı. Gene bir çok kanlı resimlere bakmak zorunda kaldık. Dana sonra, hükümet düzeyinde yeni kurulmuş olan komisyonlardan ve bütün ülkede faaliyet gösteren "Özerk Tim"lerden bahsedildi. Bu timler, yukarıdan emir almadan bir çok hareketi gerçekleştirmeye yetkisine sahipmişler. Timlerin yetkileri ile ilgili ayrıntılı sorular sormaya başladığımda, Vali konuyu hemen değiştirdi ve hiç bir açıklamada bulunmadı. Benim edindiğim izlenim, bölgenin tamamıyla bu özerk askeri hareket timlerinin denetiminde olduğuydu. Kısaca sunu vurgulamak istiyorum; biz güya bölgeye inceleme yapmak için gelmiştik, ama nedense benim sorduğum sorulara hiç bir cevap verilmiyordu.

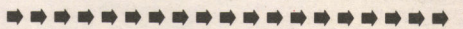
Sonra bizi Alman yapımı bir helikopter ile milislerin eğitildiği bir kampa götürdüler. Gitmeden önce gene kanlı resimler ve rakamlar gösterip, PKK'nın kaç kişi katlettiğini anlattılar. Helikoptere binerken yüksek rütbeli bir general de yanımıza gelip, bize refakat edeceğini söyledi. Bana adeta bu adam Pinochet'in küçük bir kopyası gibi geldi. İsmi söylemedi, ama kendisini milislerin eğitiminden sorumlu komutan olarak bize tanıttı. Helikopter ile giderken o bize rehberlik etti. Özellikle sınırda ki sorunlar ve çatışmalardan bahsetti. İki saatlik bir yolculuktan sonra kampa geldik. Helikopter ile getirildiğimiz kampı ziyaret edeceğimiz daha önce bize söylenmemişti, ama milislerin bizim geleceğimize haberleri vardı. Bizi esas duruşta karşıladılar. Sivil giyimli olan milislerin ellerinde makinalı tüfekler vardı. Milislerin hareketlerine askeri bir disiplin egemendi. Bizimle birlikte olan generalin yanında nefes almayabileceğimizi emiyorlardı. Kampta yaklaşık 200 milis bulunuyordu. Kamp yerinde bir takım baraka yapılar vardı, benim sorum üzerine milislerin orada kalmadığı söylendi. Milisler yakın köylerde oturdukları için, memur gibi sabah gelip, akşam

"Bölge Valisi ve yetkililer sadece kanlı katliam fotoğraflarını bize gösteriyorlardı."

koruyucu tarafından izleniyordu. Diyarbakır'a vardığımızda hemen daha önceden tespit edilmiş bir otele yerleştirildik. Otel ve çevresi koruma altındaydı. Balkon ve koridorlarda muhafızlar beklemekteydiler. Kendimi adeta hapishanedeymişim gibi

evlerine dönüyorlarmış. Barakaları sadece nöbetçiler kullanıyormuş, onların da içini bize göstermediler. Sanırım o barakalara da Kanada'da gördüğümüz gibi askeri eğitim araçları doldurulmuş olmalı.

Anti-Terör Komisyonu'nda

"Eğitilen milisler Türk generalinin yanında nefes almaktan bile korkuyorlardı."

Kampta bulunduğumuz sırada biz gene Kürt sorunu üzerine konuşmaya çalıştık. Yetkililer bir Kürt sorunu olmadığını belirtiyorlardı. Kürt dediğimiz şey onlara göre terörist bir azınlıkmış. Halk ise Türk'müş!

Danimarkalı parlamenter Pelle Voigt bölgedeki durumu ve Kürtlere uygulanan baskıları gündeme getirmek istiyordu. Ama "ev sahipleri" bizlere Diyarbakır çarşısını göstermeyi tercih ettiler. Sonradan iki muhafız arabası eşliğinde resmi heyet olarak köyleri gezdiğimizde halkın bizi tepkiyle izlediğini gözledim. Bütün ısrarlarımıza rağmen herhangi bir yere yaya gitmemiz engelleniyordu. Ama halk bir yana, bazı Türk parlamenterler bile bizimle açık konuşamadıklarını belirttiler.

Yani pek bir şey gördüğümüzü söyleyemem.

Sizce gezinin esas amacı neydi?

Bu gezinin önemli amacı kuşkusuz Türkiye'nin bize "anti-terörist savaşın boyutlarını göstermesi" idi. Yani PKK'ya karşı önlemlere harcadığı olağanüstü masrafları ve Avrupa'dan istediği olağanüstü yardımları meşrulaştırmak istedi. Türkiye'nin NATO üyeliğinin önemi belirtilip, "terörizme karşı savaşta sıkı bir işbirliği" isteği vurgulanıyordu. Bu gezi böyle bir işbirliğinin neden gerekli olduğunu göstermeye yetiyordu!

İkinci bir neden ise, Türkiye'nin NATO'nun silahsızlandırma görüşmelerindeki konumu idi. Şu anda NATO içinde Türkiye topraklarının bu görüşmelerin kapsamına girip giremeyeceği tartışılıyor. Türkiye, sınırlarında bir çok sorunu olan ve NATO'nun güney kanadı olarak belli potansiyellerinin görüşmelerin dışında tutulmasını istiyor. Türkiye bu potansiyelin (gücün) Türkiye'nin sınır güvenliğini sağlamak için gerekli olduğunu savunuyor. İşte gezinin ikinci amacı, öyle bir potansiyelin ne kadar önemli olduğunu göstermek idi.

Şimdi Anti-terör Komisyonu bu gezinin raporunu yazacak, bu rapor bütün üye ülkelerin parlamenterlerine gönderilecek. Bu komisyonun karar yetkisi olmasa da, bu şekilde belli kararları etkileyebiliyor.

Ziyaretin ardından Türkiye'nin herhangi bir isteği oldu mu? Yani yardım talepleri tekrarlandı mı?

NAV'a bu tür talepler getirilmiyor. O sadece diplomatik bir kuruluştur. Türkiye için Avrupa'daki en önemli sahnedir diyebilirim. NAV içinde Türkiye hiç bir şekilde eleştiri ile karşılaşmadı. Hamburg'ta ilk defa NAV'a katılan Macaristan temsilcisi bile, Türkiye'yi eleştirecek bir laf etmedi. NAV Türkiye için yardım istenecek bir yer değil. Evren'in Almanya ziyareti zaten bize yardım ve destek konusunda Almanya ile Türkiye'nin çok iyi anlaşımını gösterdi. NAV'da Türkiye kendisine bir lobi bu-

labilir.

Ben Türkiye'nin bu lejitimasyon arayışından bahsetmek istiyorum. Şimdi TC silahsızlandırma görüşmelerinde kendi potansiyeline dokunulmamasını neyle açıklıyor? Sınır sorunları mı diyor, kendi sınırları içinde halk savaşına benzer bir durumdan mı bahsediyor?

Asla halk savaşından bahsetmiyor. Senin anlattıklarına göre, size gösterilen şeyler daha çok bir halk savaşına karşı alınacak tedbirlere benziyor. Yani milisler genellikle sınır çatışmalarında kullanılmıyor. Türkiye'nin bu tutumu sizce çelişkili değil mi?

Kesin öyle. Ama Türkiye bu çelişkiyi görmezden geliyor. Sınırlarımıza bakın diyor, - o zaman körfez savaşını henüz bitmemişti- savaşa bakın diyor...

Şimdi bu mantığa göre düşünürsek, bir "anti terörizm" komisyonunun bu sınır bölgesini gezmesi anlamsız geliyor...

Bunu düşünmek gerekiyor. Bizim hiç birimiz oradaki durum hakkında fazla bilgi sahibi değildik. Gidişimiz çok ani oldu. Bizze önceden bilgi de verilmedi. Gezide durumu bize bir bütün olarak göstermediler. Sadece mide bulandıran kanlı fotoğraflar gösterip, bize köylerde olan katliamlar üzerine bilgi(!) verdiler. Bunu öyle ustaca yaptılar ki, insan artık bu milisleri kendi halkına karşı savaşan değil, halkı terörizmden koruyanlar olarak görmeye başlayabilir. O zaman "hassas bölgelerde askeri timleri değil sivil güçleri kullanmak" insana akılcı bir politika gibi gelebilir.

Şimdi gene anti-terörizme geldik, ama ben önce sorduğum soruda ısrar ediyordum, şu yüzden: Eğer Türkiye kendi iç sorunlarından dolayı kendi ordusunu NATO görüşmelerinin dışında tutmak istiyorsa, bu çok önemli ve boyutlu bir sorun...

Görebildiğimiz kadarıyla Türkiye'nin bu konudaki açıklamaları çok esnek. Bir güney kanadı diyor, bir de sınırın yetersizliği diyor. Yani, Suriye ve Irak sınırlarındaki terörist sızmalarından bahsediyor... Özellikle benim ve Pelle Voigt'in bu konuyla ilgili sorularımıza hiç bir net cevap verilmedi. Hesaplarına nasıl geliyorsa, bir terörizm, bir sınırlar, bir NATO deyip, bizim bütün bunlardan net sonuçlar çıkarmamız için çabalyorlar.

Bu yaz sonuna kadar Irak sınır bölgesi Kürt örgütlerinin kontrolü altındaydı. Bundan bahsedildi mi? Yani Irak sınırındaki sorunların nedenleri açıklandı mı?

Bize bu konuda, "Hiç bir sorun yok," denildi.

Yani sınırlarındaki bir takım sorunlarından dolayı yardım isteyen Türkiye'nin esasında sınırlarında ciddi bir problemi yok...

Aynen öyle... Özetleyerek şunu diyebilirim, Türkiye aslında her zaman "terörist

PKK'dan söz etmeyi tercih ediyor. Diğer konular belki bundan daha önemli ama onlara ancak satır aralarında rastlamak mümkün. Kimse çok açık bahsetmiyor, ama herkes bahsedilmeyen konuyu biliyor. Örneğin orada harcanan paraları ve istenen yardımın gerçek boyutlarını biz gazeteci arkadaşlardan biliyoruz. Orada yetkililer bize öyle bir şey söylemediler.

Türkiye sadece ziyaretinizde değil, bu komisyonun çalışmalarında da aslında şu ilkedan hareket etmiş gibi geliyor bana, burada bir Kürdistan, bir Kürt sorunu, yani bir halkın durumu ve onun kurtuluş savaşını hiç tartışmadan "terörizm" başlığı altında gündeme getiriyor. Türkiye'nin bu yaklaşımına karşı Komisyon'da veya başka bir yerde tartışmalar oldu mu?

Bu komisyon son derece teknik bir komisyondur, Komisyon'da pek fazla politik tartışmalar olmuyor, örneğin uçak kaçırma olaylarına karşı teknik önlemler tartışılıyor. PKK konusu bu Komisyona alınırken, yukarıdaki gibi teknik bir sorun olarak alındı. PKK hiç tartışılmadan terörist olarak kabul edildi. Biz şimdi muhalif parlamenterler olarak bu sorunu ele almayı düşünüyoruz. Bu konuda Amnesty ile ilişkiye geçmeyi düşünüyoruz. Kritik NATO Parlamenter Grubu olarak politik tartışma başlatmak istiyoruz. NAV'da bir tartışma açmayı başararsak, hem Türkiye için hem de onu destekleyen NATO ülkeleri için çok rahatsız edici bir durum ortaya çıkabilir.

Son olarak şunu sormak istiyorum: Kürt sorununa bir çok değişik bakış açısı var. Bu tartışmayı açmayı düşünüyorsanız, tartışmanız hangi doğrultuda olacak? Kürt sorunu insan hakları ihlalleriyle bitmiyor, bu bir adımdır. İkinci adım Kürt sorununa politik yaklaşımınız. Bu konuda net düşünceleriniz var mı?

Henüz öyle ortak bir yaklaşım yok. Benim için bunu geliştirmek şarttır, yoksa o tartışmaya katılmazdım. Ocak ayında buna yönelik ilk toplantımız olacak. Bu yaklaşım yeni bir sorun gündeme getiriyor, insan hakları konusunda müttefik bulmak o kadar zor değil, ama olayın politik boyutuna gelince kimseyi bulamıyorsun... Federal Almanya'da şöyle bir tutum hakimdir: Türkiye'nin NATO ve Avrupa Konseyi üyeliği baştan kabul edilip, zaman zaman pazarlık konusu ediliyor. Yani, madem üyesin insan haklarına biraz saygı göster diye... Bence bu politik olarak yanlış, çünkü o üyelik Türkiye'de olup bitenleri mümkün kılıyor. Benim tutumum şöyle, ya olayın politik boyutu tartışılacak ya da ben yokum. Bu tavır Nisan ayında İstanbul'da yapılacak olan NAV toplantısı için de geçerli. Ya Türkiye'nin konumu ve oradaki halkların durumu hakkında politik bir alternatif sunar, net bir tutum takınırız, ya da hiç git-

meyip, parlamenterleri toplantıyı boykota çağırırız.

Böyle bir tutumun müttefikleri kimler olabilir? Sizin partinizin yani Yeşiller'in bildiğim kadarıyla bu konuda net bir politikası yok... İnsan hakları ile Kürt halkının kurtuluş mücadelesinin meşruiyetini çok ayrı sorunlar olarak görenler var...

Var tabii, o soruyu dört ayrı kişiye sorarsan, dört ayrı cevap alırsın. Maalesef şunu söylemek gerekiyor, Yeşiller için Kürt sorunu sadece kendi PKK fobileridir, başka bir şey yok. Zaten partimizde halkların silahlı mücadeleleri'ni desteklenip, desteklenemeyeceği bile tartışılıyor. Şahsım için, her şeyden önce çok daha fazla bilgi almam gerektiğini söyleyebilirim. Onun dışında, her halk için söyleyebildiğimi, Kürt halkı için de söylerim; her ezilen halk kendi kurtuluşu için uygun yolu ve şeklini seçme hakkına sahiptir.

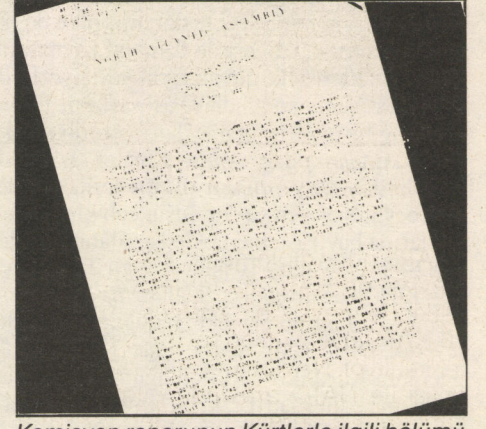
Sanırım daha ayrıntılı bir pozisyonu ancak burada Kürt arkadaşlarla tartışarak edinebilirim.

Miriam Bergen

NATO Terörizm Alt Komisyonu Türkiye Ziyareti Tutanağından:

"Türkiye'de yaşayan 8 milyon Kürt, azınlık olarak resmi bir şekilde tanınmıyor. 1923 Lozan Antlaşmasında sadece Yahudilere, Rumlara ve Ermenilere bu statü tanındı. Türkiye'de Kürtçe yayınlar yasak. Heyetimiz oradayken Diyarbakır Hapishanesinde Kürtçe konuşma hakkı için PKK militanları tarafından bir açık grevi yapıyordu. Bazı Komisyon üyeleri Kürtçe konuşma yasağının sorunu daha da büyüten bir unsur olduğu görüşünde..."

Yukarıdaki pasaj, North Atlantic Assembly Subcommittee on Terrorism Turkey Visit Report 6 - 8 April 1988 adlı raporun PC/T (88) 2, nolu sayfasından alınmıştır.

Komisyon raporunun Kürtlerle ilgili bölümü

"Türk yetkilileri güya 'teröre' karşı yaptıkları masrafları anlatıp NATO'nun ve Avrupa'nın Türkiye'ye yardım yapması gerektiğini vurguluyorlardı."

DOZA KURDISTAN

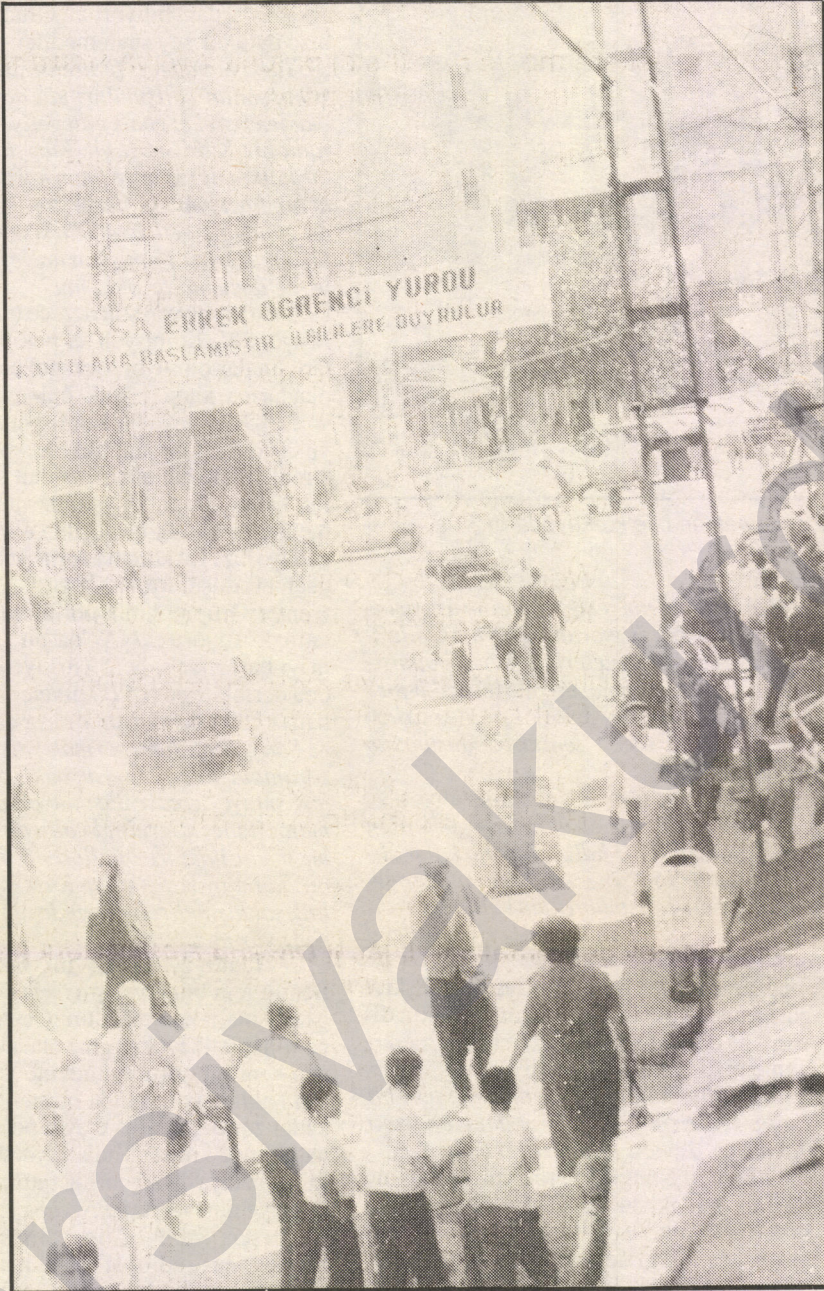
Zinar SILOPİ

BÖLÜM • 12 •

Onbirinci Bölüm Sayı 52: Sayfa 8'de Irak hakimlerinin keyfi idaresine bağlı olarak yaşamalıdır.

Tarihsel kaderi bu milleti, Osmanlı devletinin tahammülü zor zalim idaresine tabi tutarak asırlarca beraber bulundurdu. Her iki millet de zulümle dolu bir idarenin musibetlerinden rahatsız olarak inlediler. Ortak musibetler bu iki milleti birbirine bağlayıp sevdirmişti. Bunun açık şekli 1912 senesinde İstanbul'da birer talebe cemiyeti olarak Arapların kurduğu *Müntedi el Edebi* ile Kürtlerin kurduğu *Hevi* merkez azalarının dostane ve kardeşçe ilişkilerinde görülmektedir. Osmanlı devleti dahilinde aynı münasebete uğramış olan bu iki mazlum İslam unsuru yekdiğeri ile daha iyi kaynaşarak çok samimi bir kardeşlik duygusuyla sevişiyorlardı. Birinci dünya savaşının sonunda siyasi, askeri, iktisadi sebeplerle İngiliz devletinin meydana getirdiği Irak hükümetinin kuruluşundan sonra Kürtler İslam kardeşleri Araplardan ne yardımlar ümit ederken maalesef Mahmut bey gibi şoven ve dar düşünceli kimselerden daima haklarına hayır istememekle karşılaşmaktadırlar. Kitabın 243. sayfasında Türklerin dağılımı diye adlandırıldığı Kürtlere vurduğu cezalandırma darbeleriyle kendilerini yokluşa götürmekte olduğunu gönül hoşluğu ile söyleyerek Diyarbakır havalesinde Kürtlerin Türklerle içiçe geçtiğini Kürtlük ve Kürtçülüğün ortadan kaldırılmış olduğunu ima etmek istiyor, ki bu tamamen gerçeğe aykırıdır. Bilakis Kürdistan da bilhassa Diyarbakır'da Kürtler her zaman Türklerle anlaşmazlık ve mücadele halindedirler. Bir çok Kürt aydınlarının baskı altında hepis cezası çekmekte olması buna delildir. Kürtler... Türklerle her çarpışmada yok oluş değil, bir adım daha amaçlarına yaklaşmaktadırlar. Türklerin, Kürtleri Türkleştirmek emelinin mezara gömüldüğünü Mahmut beye müjdeleyebiliriz. Kürtler hiçbir baskı ve sindirme uygulamasına önem vermeyerek Kürdistan vilayetinde milli varlıklarını belirten her an yaptıkları mitinglerde Kürdistan'ın hakiki sahibi olduklarını ve her türlü cefaya tahammül ederek milli varlıklarını açıklamaktan çekinmedikleri bunun şahididir. Milattan dört bin yıl önce bugün sahip oldukları bölgeye yerleşen Kürtler memleketlerine gelip geçen büyük fatihlerin kahredici ordularına milli mevcudiyetlerinden bir şey kaybetmeden bu güne kadar direndiklerini tarih söylemektedir. Bundan sonraki milli varlıklarının devamı için de ilelebet başları yukarıda yaşayacaklardır. Çok şükür ki necip Arap milleti arasında Kürtlerin hakiki varlığını görüp, anlayan zevat az olmakla beraber günbegün adedleri çoğalmaktadır. Kitabın 291. sayfasında milli bir arap gazetesinin; "Irak ordusunun bu gün söndürmek istediği hareket ne bir savaş ve ne de ansızın çıkmış bir isyan hareketidir; bu hareket derin ve kendine mahsus bir milli sorundur. Bunların aleyhine kullanılan silahın kullananın elinde patlaması muhtemeldir." demesi ve yine diğer bir milli yazıda "Komünist bayrağının Kürtlerin evleri üzerinde dalgalandığını görürsek kimse Kürtleri azarlayamaz." diye askeri uygulamaların aleyhinde olması görüşümüzün doğruluğunu

□ "Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda siyasi, askeri, iktisadi sebeplerle İngiliz Devletinin meydana getirdiği Irak Hükümetinin oluşumundan sonra Kürtler, İslam kardeşleri Araplardan ne yardımlar ümit ederken, maalesef Mahmut bey gibi şoven ve dar düşünceli kimselerin yanlış düşünceleri ile karşılaşmaktadırlar. Mahmut bey kitabının 243. sayfasında Türklerin Dağlı Türk diye adlandırdığı Kürtlere vurduğu sindirme darbeleri ile kendilerini yokluşa götürmekte olduğunu gönül hoşluğu ile söyleyerek, Diyarbakır havalisinde Kürtlerin Türklerle içiçe geçtiğini söyleyerek Kürtlük ve Kürtçülüğün ortadan kaldırılmış olduğunu ima etmek istiyor ki, bu tamamen hakikate muhaliftir."

Kürt hareketinin merkezlerinden biri olan Diyarbakır, günümüzde de oldukça hareketli bir politik merkez durumunda.

ol-
Foto: ANK

gösterir. Mehmud bey kitabının ilk sahifesinde "Kürtlerin şimdiye kadar bir devlet kurduğu görülmemiştir." diye yazıyor. İddiasının tersine bu yakınlarda Diyarbakır ve Farkin havalisinde hükümet kuran Mervanilerle, İran'da bir devlet kuran Kerim Zenda'nın ve Eyyubi hükümetlerinden başka, İslamiyetten binlerce sene evvel Kürt milletinin bizzat kendisi olan Kürtlerin birer kolu ve bu güne kadar devam edegelen Kürt olarak Kürdistan'ın muhtelif bölgelerinde yaşayan Halitiler, Mitaniler, Huriler gibi şubeleri, Asur ve Kildani devletlerini ortadan kaldırarak yerlerinde asırlarca hükümet kurduklarını tarih sahifelerini karıştırırsa görecektir. Bundan başka İslam ordusunun Kürdistan'ı aldıktan sonra 932 miladi tarihinde Lor bölgesinde beş asırlık bir müddet saltanat kuran Kürt Fizuliye devletine otuz beş hükümdar hükümdarlık yapmıştı. Yine Şarzorlu Heinssune bin Hüseyin 981 tarihinde Deno, Şarzor ülkelerini hüküm altına alarak kurduğu bağımsız devlet on bir hükümdar tarafından 141 sene idare edildi. Yine Délim Kürtlerinden Ummadi Devle-Ali'nin tesis ettiği Al Peveye -yahut Delmiyan devleti- 942 senesinde Bağdat'ta kurulup, 127 sene hükümran oldu. İnkâr kabul etmez bu tarihi hakikatler mevcut iken, Kürtlere şimdiye kadar bir devlet kuramamış demek hakikatleri görmemek demektir. Orta-doğuda Araplarla Kürtlerin ezeli siyasi düşmanları Türk hükümeti Suriye dahilinde Humus'a yirmi kilometre yakın bulunan Rusteni, Halep havalisini Cezire-i Musul'u milli hudutları içinde sayan bilhassa Arapların malı olan İskenderun ilini mülküne geçiren Türklere dargın hislerle uygulanacağına, Mahmut bey, bilakis kitabının 243. sayfasında Türkleri, Kerkük petrolünün sahibi olarak göstermek gafletinde bulunuyor, ki binlerce sene evveline nazaran milletler tarihinde daha dün denecek kadar yakın bir

zamanda bundan 400 küsur sene evvel Bağdat seferinde padişah IV. Murat, Türk egemenliğinin devamını temin etmek, devletinin emniyetini sağlamak için yol uğrağında yer yer bıraktığı küçük Türk topluluklarından biri olarak bırakılan Kerkük Türklerinin, Kürtlerin bizzat tasarrufları altında bulunan arazi-deki petrolün sahibi olduklarını söylemesi bittabi garazkarane söylenmiş bir sözdür. Şarizor -Kerkük- bölgesinin sahibi olan Zerdüşt dinine salık Kürtler hariçten gelen İslam ordusuna bu diyarda direnerek, şiddetli ve kanlı muharebeler vermişlerdi. İslam dinini kabulden sonra da yine bu bölgenin sahibi olarak Irak'ı idare eden Türk Valisinin hükmü altında bulundularsa da, sonradan kurulan Musul vilayetine bağlandılar. I. Dünya Savaşı'nın başlangıcına kadar bu hal devam etmişken, harbin neticesinde İngilizler, Irak hükümetini kurduklarında Güney Kürdistan Kürtleri, yani Musul vilayeti Kürtleri arzu ettikleri takdirde kuzeyde, Türkiye'de kurulacak olan Kürt hükümetine katılmasına hiç bir itirazda bulunmayacağı, Sevri Anlaşmasının Kürdistan faslının 64. maddesinde zikredilmişken, İngilizler Türklerle Lozan barışı ile anlaşarak milletler cemiyeti tarafından Kürtlerin tanınan özerklik yönetiminin vaz geçince, Güney Kürdistan Kürtlerinin rey ve onayını almadan kendilerini Irak'a raptettiler. Bu duruma razı olmayan Kürtler, Güney Kürdistan'ın Irak'tan ayrı bir memleket olduğunu bildiren milli hareketlerde bulundular. Şeyh Mahmut Süleymaniyede iki defa 1919 - 1922 senelerinde hükümet kurdu. 1929 senesinde millet vekilleri Meclisi azalarından Cemal Baban, Seyfullah Handan, Hazim Şemdin Ağa, Revanduzlu İsmail Ağa, Mehmet Ağa Caf, Mehmet Salih ağalar tarafından meclise takdim edilen layiha ile Süleymaniye, Erbil, Kerkük illeri ile Musul'un Kürtlerle meskun kuzularını birleştirerek, bir birlik oluşturulması ile bu birliğin merkezle bağlantısını sağlayacak bir müfettişle idaresini istemişlerdi.

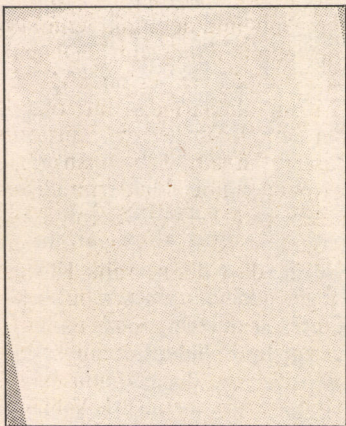
1930'da İngilizlerin Irak hükümeti ile imzaladığı anlaşmadan sonra Irak bağımsız bir devlet sıfatıyla Milletler Cemiyeti'ne üye olarak girdiğinde, Kürtlere verilecek özerklikten bahsedilmemesini milli menfaatlarına aykırı gören Kürt ileri gelenleri, İngiliz Komiserine ve Kral Faysal'a protesto telgrafları gönderdiler. Ve Milletler Cemiyeti'nden evvelce verdiği karara dayanarak bir Kürt devleti kurulmasını istediler. İlerde bahsi geçtiği gibi 1930 senesinde, kuvvetleri ile çarpışmalarda Kürtlerden on dört ölü, yirmi üç yaralı asker ve polisten 11 ölü ve üç yaralı vardı. Bu olayı izleyen günlerde Şeyh Mahmut hükümet aleyhine ayaklandı. Britanya Komiserinden Hanikin'den Zaho'ya kadar Kürdistan bölgesinde İngilizlerin denetimi altında bir Kürt hükümetinin tesisini istedi.

1931 senesinde Şeyh Ahmet Barzani Kürtlerin milli haklarının tanınmasını isteyerek ayaklanmıştı. Bu isyan hareketi 1934 senesine kadar devam etti. 1944 senesinde Molla Mustafa, milli hakların elde edilmesi için ayaklandı. Irak hükümeti bakanlarından Macit Mustafa'nın hükümet adına Barzani ile yaptığı ittifakla, Kürtlerin milli isteklerinin kabul edildiğinin resmen ilanı dolayısıyla, Başbakan Nuri Said yaptığı bir konuşmada bu hususu açıkça itiraf etmişti.

1961 senesinde Molla Mustafa'nın başkanlık ettiği Kürt Demokrat Partisi ile aşiret kuvvetleri milli hakların tanınması için Irak hükümeti ile 1969 tarihine kadar harp halindedirler. Irak hükümeti elinde bol miktarda bulunan tıyare, tank, büyük çapta toplar savaş araçlarının en müthişi ile hücum ederek köylerini tahrip, ekinlerini, bağlarını, bahçelerini yakmak gibi vahşiyane uygulamalarla, Kürdistan'ı viraneye çevirmesine rağmen Kürt savaşını susturamadı. Acz içinde kalan Irak hükümeti şimdi de özerklik haklarını itiraf edeceği vadi ile savaş liderlerini aldatmak istemektedir.

Devam edecek

Ji klasîkên Kurdî Li ser Dîwana Rûhî

Berga pêşiya Diwana Rûhî

Yek ji hozan û nivîskarên Kurd ê bi nav û deng, Şêx Evdîrehmanê Axtepi ye. Ewî vê Dîwana xwe 112 sal berê nivîsiye û ji nifşên nûhatî re xelat hiştiye. Şêx Evdîrehman ji xeynî bi navê şêxîtiyê, herweha li Kurdistanê bêtir bi navê hozantî û nivîskariya bi zimanê zikmakî nav û deng daye. Malbata wan, malbateke ronakbîr û welatparêz e, gelet kes ji wan bi zimanê dayikê pirtûk nivîsîne, ders dane feqîyan û ji bo zanîne rêbertî ji gelê xwe re kirine. Bapîrê malbatê, Şêx Hesênê Nûranî bi xwe li gundê Axtepe xwandegeh vekiribû û di dema xwe de, zarûkên Kurdan daye xwendin. Piştî kure wî Şêx Evdîrehman ew kar meşandiye. Di pey wî de jî, birayê wî Şêx Mihemed Can. Piştî M. Can jî, kurê Şêx Evdîrehman Mihemed Kerbelâ dersdanê heta bi sala 1925 an di wê xwendegehê de kirîye. Piştî tefandina Şoreşa Şêx Seîd, hikumeta Tirk ew xwendegeh kirîye kavi û M. Kerbelâ jî birîye neyîstanê (nefî).

Şêx Evdîrehmanê Axtepi, di sala 1270 (1850) ê de li gundê Axtepe hatiye dinê. Lê belê di derbarê dilovaniya wî de, du tarîxên ji hev cuda diyar hene. Yek, kovara Xortên Şoreşger ên Demokrat (Devrimci Demokrat Gençlik Dergisi) di hejmara 5-6 Hezîran-Temuz 1978, rûpel 14 de bi zimanê Tirkî nivîsiye ku, Şêx Evdîrehman di sala 1905 an de çûye dilovaniya xwe.

Ya din, pêşgotina pirtûka wî *Rewdneim* bi zimanê Erebi nivîsiye ku, Şêx Evdîrehman di sala "1326-16 adar Romî (1910-26 adar Miladî)" de çavên xwe ji dinê girtine.

Dema ku ew wefat dike, ji Diyarbekir heta bi gundê Axtepe çardara wî li ser dest û milên gelê Kurd diçe û li kêleka bavê xwe Şêx Hesênê Nûranî tê veşartin.

Jiyana Şêx Evdîrehman a taybetî pir rengareng bû. Ew merivekî hazircewab, devliken, nefspîçûk, xemrevîn û şad û geş bû. Di

Ev nivîskarê me yê mêrxas di pirtûka xwe ya *Rewdneim* de weha gotîye

Ku bigrim bi destê xwe rim û qelem
Ji nezmê li alem bilind kim 'elem

Ji te'sîra enwarê vê xameyê
Beyan kim gelek xarîquladeyê
(...)

Ku Tirk û Ecem qet nabên carekî
"Nehin Kurdî şair di misraekî!"

Bizanin ku şair ji Kurdan hene
Ji uşşaqê Turk û Ecem zêde ne

Welê bêxwedan in nehin me reîs
Ku meqbûlî bin nik wî şî'rê selfîs!

Me jî ger hebûya xwedanek çunîn
Guhernas û qîmetşunas û emîn

Ji Kurdan gelek şairê sihrîdar
Bi nexme dihatin wekî mûsîqar!

★

Me ev çend malikên li jêr, ji *Dîwana Rûhî* jêderk kirin
û pêşkêşî xwendevanan dikin

Şehîdê çeşmê cellad im
Hewardar im bi bejnê ra
Di ilmê işqê neqqad im
Rîwayet kim ji amê ra
(...)

Min ne newroz e, ne îd e, min ne keyf û ne surûr
Dil ji hîcranê melûl e, nabitin şad û sebûr
Gerçî hala der fîraq im, lê bi qelbê sade nûr
Der rekîb im, der rekîb im, der rekîm im, der rekîb.
(...)

Cumleyê alem di kêyf û şahîyan de serbilend
Lê li ser min berf û ba ye, ah û kovan bê hîsab
(...)

★

Yexma kirin Rom û Hebeş
Bîmar û mecrûh û nexweş
Mam bendeyê xalê di reş
Hetta dema heşr û neşir
(...)

Ateş û meş'el dibarin
Ji ah û nalînê di min
Cin û însan çûnke nar in
J'bang û qêrînê di min
(...)

Ji dil daxwazê yarê me
Qewî mexmûrê badê me

Mûrîdê saz û camê me
Bi îxlasê temennayê
(...)

Xudayê *Rûhî* yê miskîn
Luqebdarê bi *Şemsudîn*
Ji wesla dîlbera narîn
Nekî mehrûm di 'uqbayê

★

Werger Zeynelabîdîn Kaya

xeberdan û nivîsandina be zimanê Kurdî de, gelekî zana û gihastî bûye. Herweha di ristina helbestan de, kêma kes mîna wî, di dema wî de hebûne. Di welatparêziyê de jî, timî xelkê şîyar kirîye, nêmaze berveçûna bi bel xwendinê ve pir kirîye.

Şêx Evdîrehmanê Axtepi, çar pirtûkên giranbiha li paş xwe ji me re diyarî hiştine. *Rewdneim*, *Dîwan*, *Kîtaba keşfî 'zelam û û Kîtâb-ul Ebrîz*. Ji van her çaran herdukên pêşî Kurdî ne û herdukên paşî jî Erebi ne. Ewî di sala 1302 (1886) an de pirtûka xwe ya bi navê *Rewdneim* nivîsiye û berî wê, di sala 1293 (1876) an de jî *Dîwan* nivîsibû.

Şêx Evdîrehman di helbestan de, bi piranî ji xwe re bernavkê "*Rûhî*" bi kar anîye. Di hin deveran de bernavkê "*Şemsedîn*", herweha navê xwe yê asasi Evdîrehman jî, bi kar anîne.

Pirtûka wî ya *Dîwan*, bi navê *Dîwana Rûhî* tê naskirin. *Dîwana Rûhî*, cara yekem di sala 1980 de, bi destê mele Z. Ç. û bi tîpên Erebi hatibû çapkirin. Hinek biraderên Kurd ên welatparêz, hema-arek ji wê çapê û yek ji pirtûka wî *Rewdneim* gihandin destên me. Min û heval Emîn Narozî bi hevdu re, me ew herdu ji tîpên Erebi wergerandin tîpên latînî. Berî niha bi sê-çar hefte, *Dîwana Rûhî* ji aliyê Jîna Nû ve ji çapê derket û pêşkêşî xwendevanan bû.

Nivîsara *Dîwana Rûhî* ya bi tîpên Erebi 103 rûpel û 28 beş in. Lê belê ya bi tîpên latînî tevî ferhengoka ku me jê re çêkirîye 125 rûpel in.

Helbestên wê tev bi kêş û qafîye ne û kiteyên wan jmartî ne. Hinek rêzên malikan bi heşt, yazdeh, çardeh, pazdeh û heta hinek jî bi şazdeh kiteyan dikişin. Helbestên wê gelek xweş in û nîkleke giranbiha diyar dikin. Herweha ewî di pir deveran de, qelemê feanî şûr avêtîye sitûyên dijimnan birîye.

Zeynelabîdîn Kaya

Kurd di şeva navnetewî de

Koma Govenda Omerî bala hemû temaşevanan kişand

Di 10. 12. 1988 an de bi amadekarîya Kampa Flen a Penaberan; dibistanên zimanê swêdî -TBV, ABF, Heyva Kesk, Amnesty, Xaça Sor û Kilîse Flenê şeveke kulturî bo piştigiriya penaberan (milteciyan) li dijî rasîzmê hate pêkanin. Di vê şevê de bêhtirî 500 kesên Swêdî û kesên ji welatên cihê cihê hazir bûn. Di şevê de musîka stran, folklor, pêşenedan, xwarin û vexwarinên gelêrî ji gelek welatan hate pêşkêşkirin.

Penaberên Kurd ji hemû perçên Kurdistanê ku li bajarê Flen dimînin beşdarê şevê bûn. Di şevê de 25 rengên xwarina Kurdî pêşkêşî mêvanan hate kirin. Û li aliyê din jî komeke folklorê bi navê "Govenda Omerî" du caran bi govenda Kurdî pêşkêş kir.

Di destpêka govenda Kurdî de marşa (siruda) netewî "Ey Reqîb" bi kurmancî û soranî hate xwendin. Gava Govenda omerî her du reqsên kurdî pêşî mêvanan kir, hemû kesên ku hatibûn şevê rabûne şîpîya bi çepkên xwe yê dilinî bo ecibandina van reqsan û herweha bo piştigiriya gelê Kurd dane xuyakirin. Duv re musîqa gelêrî ya kurdî "Gulgulî" lîxist, Govenda Omerî û mêvanên şevê bi hev re govendeke xweş girtin. Wîlo çêbû meydana reqsê ya fereh teji insanan bû... Çi Swêdî bûn û çî jî welatên cihê cihê bûn -her kesî dix-

wastin ew bixwe li serê govendê bin. Gava ev mûzîk tewa bû, reqisvana jî meydana reqsê neçûn. Xwastin careka din li ber vê mûzîka kurdî govenda xwe berdewam bikin. Lê belê li gor programa şevê çaxê musîka welateke din dest pê dikir.

Bi vî awayî gelê Kurd ji Dersim, Silêmanî û Dihokê, ji Qamişlo, Mehabad û Senandecê, ji Amed, Afrîn û Lubnanê bi hev re dane xuyakirin ku gelê Kurd namirê û Kurdistan zîndûwe!

Di şevê de gelek komên mûsîkê jî gelek welatan bi musîka xwe şev xweş û geş kirin. Duv re komeke ji penaber û Swêdîyan bi pêşengiya Amnesty bi dirûşmên (sloganên) dijî rasîzmê ku li ser pankartan hatibû nivîsandin berê xwe dane xaniyê polêsê Flen û li pêşberî wê çend deqîqan rawestan û bi vî awayî rasîzmê riswa (protesto) kirin. Bi vî awayî şeva ku ji dwazdeh seetan pê de berdewam dikir, tewa bû.

Roja din du rojnâmên gewre yê he-rê mî Folket û Kurîren bi awakî fereh li ser şevê nivîsandin, bi taybetî wênayên govenda kurdî kiribûn nimûneyek ji xweşkirina vê şevê.

Dr. Cuwan BATU

Kongra Komela Jinên Kurd

□ Kongra 5.em. a Komela Jinên Kurd li Swêd li Stockholmê di roja 17. 12. 1988'anda civîya.

Kongre bi axaftina seroka komele ve hat vekirin. Paşê ji bo rêvebirina kongre diwan hat hilbijartin. Kongre bi bêşdarbûna 30 endaman vebû.

Li ser navê komîte karger serokê komele Hemdiye rapora xebatê ya sala juyî xwend.

Li gor rapora xebatê; komele beşdarê protestoya jenosîda Helepçeyê bûye û bo birindaran alîkarî berhev kiriye. Her wisa komele bo piştigiriya girtiyên jin li Girtîxana Dîyarbekirê nêzîkê 1 500 kron alîkarî berhev kiriye. Komela di kongra jinên Skandinavyayê de bi çend endamên xwe ve beşdar bûye. Ji bo alîkariya birindarên çekên kimyevî komele bi Xaça Sor a Swêdî re peywendî danîye.

Piştî xwendina Rapora Komîta karger, hilbijartinên organa çêbû. Di encama hilbijartinê de endamên komîta karger, komîta çavder û nûnerên Federasyonê hatin tesbîtîkirin.

Di vê kongrê de kêmbûna endaman bala nûçegihana

ANK kişand. derheqa vê pirsê de bersivên endaman yekî îqna nedikir. Ji ber ku nehatina endaman bi kar û barên malê ve dihat girêdan. Lê wek tê zanîn li Swêdê kar û barên jinên Kurdan hewqas giran nebû.

Herwesa hefta çuyî Komele Kurdistan li Spanga û Stockholmê jî kongreyên xwe çekirin.

T. Berçem

Halê Xefîye Ebbe Carlsson xirab e

Ebbe Carlsson dixwest kuştina Palme bêxê sûkra PKK û ji bo wê jî gelek dixebitî. Lê niha rewşa wî her diçe xirabtir dibe. Ebbe ji bo "tehqîqatê" 1,2 milyon kron mesref kiribû, li gor hesaba xwe wê wan mesrefên xwe ji hikumetê bîstanda. Lê her tim bazara malê û ya sûkê wekhev dernakevin, gava tiştên tarî derdikevin holê, îş tevlihev dibe.

Hesabên Ebbe Carlsson ji alî komîsyonekî hiqûqî ve hat kontrol kirin, li gor biryara komîsyonê Ebbe Carlsson ji 1,2 milyon tenê dikare 24. 643 kron bistîne.

Ebbe Carlsson bi serê xwe biryar daye, bi 934 hezar krona malzemeyên guhdarîkirinê kirîye. Niha li gor biryara komîsyonê divê Ebbe 934 hezar kronê bixwe bide. Herweha Ebbe di taxekî luks ya Stockholmê de jî bo ku "lêkolîn û lêgerînên xwe" çêbike, xaniyek kirê kirîye. berî ku haya Säpo pê çêbibe, ji bo xanî 115 hezar kron mesref dike. Xefîyeyê bextreş Ebbe ji bo wan mesrefan jî nikare kronekî bistîne.

Mesrefên wî yê dîtir ku ne hatine qebûlîkirin ev in;

Ebbe ji bo muxbîrê meşhûr ya Holmerê ku bi navê "Källa A" tê naskirin, 19 hezar kron serf kirîye, lê ji vê mesrefê jî Ebbe dikare tenê 14 500 kron bistîne. Sebep! Sebep jî ecêb e... Di nav fatureyên Ebbe'yê de faturek heye ku bi 693 krona vexwarin hatiyê kirin lê komîsyon tesbît dike ku navbera "Källa A" û alkol (vexwarin) ne xweş e. Yanî "Källa A" venaxwe.

Ebbe çûye londonê jî, lê mesrefên çûn û hatina Londonê jî divê bixwe bidî. Xem nake Ebbe hîn xort e, ew dikare bixebite û deynên xwe bide!

Heqê çûn û hatina wî ya Parisê jî ji alî dewletê we tê qebûlîkirin, lê mesrefa wî ya otêlê nayê dayîn. Ji ber ku Ebbe di otêlekî gelek luks de maye.

Ebbe, mesrefa benzînê jî 2 500 kron dabû xuyakirin, lê hesab wisa derneket. Ji bo mesrefa benzînê wê 450 kron bistîne.

Divê mihafîzê wî, polês Karlsson jî mesrefên xwe ji dewletê daxwaz bike. Belkî paşê Ebbe dikare mesrefên xwe ji mihafîza xwe bistîne.

Înger Artin yekê ji endamên Komîsyona Tehqîqê bû. Ser navê Komîsyona Edeletê jî bo rojnâmeyan da xuyakirin got; "Meriv dikare li ser vê biryarê mînaqêşe û bazarî bike... Me vê nameyê ji Avukata wî Tony sandell re jî şandiye..."

Hafîye Ebbe'nin hali harap

Olof Palme'yî PKK'nın öldürdüğünü ispatlama işini büyük bir zevk ve gayretle sürdüren Ebbe Carlsson'un durumu kötüye gitmeye devam ediyor.

Ebbe "tahkikatleri" sırasında 1,2 milyon kron para sarf etmiş ve kendi hesaplarına göre bu parayı devletten almayı düşünmüştü. Ama her zaman evdeki hesap çarşıya uymuyor. Ebbe Carlsson'un kirli çıkınları ortaya saçılıp döküldükçe işler de sarpa sarmaya başladı.

Ebbe Carlsson'un hesapları bir hukuk komisyonu ve yetkililerce incelendi. Bu inceleme sonucuna göre, Ebbe Carlsson yaptığı 1,2 milyon kronluk masrafların sadece 24. 643 kronunu devletten alabilecekti.

Ebbe, kendi başına 934 bin kron ödeyip gizli dinleme araçları satın almıştı. Ebbe, şimdi bu hesabı da kendisi ödemek zorunda.

Ayrıca Ebbe Carlsson, Stockholm'ün en güzel semtlerinden birinde özel kat kiralamış, "araştırma ve ipuçlarını değerlendirme merkezi" olarak kullanmıştı. Henüz Säpo'nun evden hiç bir haberi yokken Ebbe, evde yaptığı özel donatım için 115 bin kron harcamıştı. Ancak Komisyon kararına göre, talihsiz hafîye Ebbe, bu harcama için de tek bir kron alamıyor.

Ebbe'nin diğer onaylanmayan faturaları; Holmer'in ünlü muhbiri eski PKK'lı ve "Källa A - Kaynak A" olarak adlandırılan şahsa 19 bin kron masraf yaptım diyor Ebbe. Ama, 14. 500 kron alabilecek. Neden mi? Çünkü faturalar arasında 693 kronluk bir fatura komisyonun gözünden kaçmıyor. Bu 693 kron ile tekel bayiiinden içki alınmış, ama Komisyon bizim tabirimizle Kaynak A'nın yeşil ayı olduğunu tespit etmiş.

Londra'ya yaptığı geziler kendi kesesinden çıkacak. (Canı sağolsun, gençtir, çalışır öder) Ebbe'ye, Paris'e yaptığı gezinin sadece yol parası ödeniyor. Çünkü Ebbe, Paris'te en lüks otellerden birinde kalmış.

2500 kron olarak gösterdiği benzin masrafı için Ebbe'ye 450 kron ödenecek.

Ebbe'nin muhafızı polis Karlsson'un kendi gezi masraflarını devletten talep etmesi gerekiyor, eğer alabilirse Ebbe'ye masrafını ödeyebilecek.

Adalet komisyonu'nda hesapları inceleyen ve karara katılan İnger Artin basın mensuplarına yaptığı açıklamada; "bu kesin bir karar değildir. Biraz da olsa tartışma ve pazarlık şansı vardır. Kararı Ebbe'nin Avukatı'na da iletтік" dedi.

Di Ansîklopediya Ermenîstana Sovyetî de behsa Kurdan

Hetanî niha hemû 12 dîwanên Ansîklopediya Ermenîyê Sovyetî ronahî dîtine. Eger em ew hemû melûmatên wê yên ser Kurda û Kurdistanê berevî çikî bikin, ewê bibe dîwaneke tam derheqa gelê me yî aqilmend û mîrxas da. Ew dîwan ji yên mayîn bi wêva tê cihêkirinê, ku bendên wê bi temamî ser Ermenîstana Sovyetî da nin. Di vê pirtûkê da tê ber çava kemala Şorişa Oktobirê politikayê mezin nava jiyana hemû gelên vê komara biratiyê da, herweha usa ji nava vî para gelê me da, bona kîjanê mecalên pêwîst hatine sazîkirinê bona xwendinê, efrandinê, pêşdaçûyîna çande, hunermendiyê û derecên jiyane mayîn da.

Ji gotara Ansîklopediyayê bi ser nivîsara "Teşkilata Netewa" em pê dihesin, wekî bi jîmara bineciyên xwe va Kurd di komarê de cîyê 4-a digirin. Bi hesabkirinê sala 1979-a Ermenîstanê da 50,8 hezar Kurd hebûn, ku dikine 1,7 selefê (%) temamiya bineciyên komarê.

Bin sernivîsara tomerîye "Komelên efrandariyê" em dixwinin, wekî Yekîtîya Nivîskarên Ermenîstanê da Seksîyona Nivîskarên Kurda ji heye, ku bi karê enekirin û weşandina pirtûkên Kurdîyê bedewetiyê, wergerandinê ji literatûrên gelên mayîn va mijûl dibe.

Lê miqala derheqa Înstîtûta Akademiya Ermenîstanêyê Zanyariyê Rohilataniyê da hatiyê nivîsarê. Wekî wira herwaha para Kurdzaniyê ji heye. Em wê miqalê werdigerînin û bi temamî raberî xwendevana dikin:

"Di derece Kurdzaniyê da vî gavê qedera lêniherandinê derheqa folklor, literatûr û zimanzaniyê da pirin (wî karî da keda Heciyê Cirdî, Celilê Celîl, Ordîxanê Celîl, Maksimê Xemo, Karlanê Çaçanî pir e.) Usa ji êtnografiya Kurda tê lêniherandinê (Emînê Evdal, Memoyê Xalit.) Van salên dawî guhdariya mezin tê danînê ser lêniherandina pirsên dîroka sed-salên navîn (G. Akopov, A. Poladyan), ya nûh (Celilê Celîl, Xalit Çetoyev) û here nûh. Nava lêniherandinê pirsdanîyên vî demê da guhdariya mezin tê danînê ser tevger û têkoşîna gelê Kurda yê millî - azadiyê, ser partiyên Kurdîyê siyasî û pirsên wan e ideoloji (Şakiro Xudo, Şerefê Eşîr)"

Çend rûpelên dinê şûnda miqala Ansîklopediya yê bi sernivîsara "Sazbendîzani" elamî xwendevana dike, wekî Ermenîstanê da bi saya Nûra Cewarî û Cemîla Celîl pir sitran hatine berhevîkirinê û weşandinê, yên Kurdên komarê.

Miqala derheqa doxtirzaniya Ermenîstanê da tê gotinê, wekî wê derecêda pire usa ji emekê doktorê ilmên bizişkiyê (doxtoriyê), Profesora Şehîdê İbo nava qenckirina zara da û dok-

torê ilmên bizişkiyê Georgiyê Xudo nava ortopediyê da (cebîrandin, kewandina birîna da).

Di vê Ansîklopediyê da melûmatên heweskar hene derheqa weşan, radyo û televizyona Ermenîstana Sovyetî da. Wê da xwendevan usa ji rastî wan xeta tîn, li ku tê gilîkirinê, wekî ji sala 1930-î bajarê Yêrêvanê da rojnama Organa Komîteya Navendî, Sedîrtiya Şewra tewrebilind û şewra wezîra, ya Ermenîstanê "Riya Teze" ronayî dibîne. Lê Radyoya Kurdî ji sala 1955-a da kar dike, roje bi seetûnivekê. Bingevan û serokê wê Xelilê Çaçan Mûradov e, (ewî salên 1956-1981 serokatî lê pêlweşa Kurdî kiriye), karekî pir mezin kir bona berhevîkirina sitranên Kurdî (1400 lib), nivîsara piyêsên Kurdî yê bona Radyo (weke 40 lib) ûhw.

Para derheqa zimanê Ermenî da tê gotinê, wekî zimanê Ermenîyê zimanê hevaxeberdanê ye dudaye bona azirî, Kurd û Asurî, ku li ser axa Ermenîstanê da dijîn.

Ansîklopediyê da pirin miqalên, ku bin sernivîsara "Kultura" çap bûne. Wê da usa ji emekê du lawên Kurdîyê hêja tê şekirandinê: bingevan û rejîsorê tiyatroya Yêrêvanê ye pandomîmê serekê Arsenê (Paşa) Reşîd Polatov û artîsta Komarê emekdar, artîsta sîrkê Nazî Şîray. Hema we parê da xwendevan pê dihesin, ku sala 1926 an rejîorê bi nav û deng H. Begnazaryan sînema ji jiyana Kurdîyê pêşîn - "Zêrê" kişandiye, lê sala 1933-an A. Martirosyan rejîsorî li filma ji jiyana Kurda yê bê dengê dudu "Kurd-Êzdî" kiriye, li ku tê ber çava jiyana Kurda wan sala da.

Dawiya pirtûkê da navnişên wan kollektîf û mirovan hene, ku hêjayî ordiyên Sovyetîstanê bûne. Wêda usa ji hatiyê nivîsarê, wekî 16 kollektîvên Komarî bi ordîna "Nîşana Hurmetê" hatine xelatîkirinê. Nava wan da ne rojnama Kurdîyê "Riya teze" Wê parê da em usa ji dixwinin, wekî sala 1945 a semendê Elî Siyabendov hêjayî ordîna welêt yê herî bilind û navê mîrxasê Yekîtî Sovyet bûye.

Serê wê dîwana Ansîklopediyê here mezin tê navkirinê "dîrok". Wê parê da, usa ji parên mayîn da, melumetiyên heweskar hene derheqa dîroka kurda û derecên gelê me yê mayîn da.

Ev hemû nişanê me dikin, ku gelê Ermenî timê ji hindava me da xemxur, dilovan û qenc bûye, ne wek hinekan, ku qe nabêjin, wekî bal wana kurd hene, ew ji xwedî mafê mirovî ne.

Temûrê Xelîl Mûradov

Pîyesek li ser rewşa mihacirtiyê

Em Komele Kurdên li Bolnäs û grûbek mamoste û xwendevanên Swêdî, ev çend meh in xerîkê piyesekê ne. Pîyesek li ser derketî û penaberên Kurd, tîkiliyên wan bi Swêdîyan re û beşekî ji rewş û jiyana wan e.

Li navça Helsînborgê radyo, rojnamên lokal (herêmî) heta niha çend hevpeyvîn û miqabele bi himdarên piyesekê stî Kerstîna û mîrze Kenneth re kirine.

Me ji ji wan xwest ku ji bo rojname û kovarên Kurdî li swêdê meqalekî kurt binivîsinin û li ser xebate xwe î girêdayê piyese "Jag bär mitt land inom mig" hinekî agahdarî û informasyonê bidin me.

Daxwaza me qebûlîkirin. Me meqale ji swêdî wergerand Kurdî, ji bo çapkirinê pêşkêşî we dikin.

Komela Kurd li Bollnäs

Mecbûr mayîna dîr ketina kesekî ji welat, xizm û meriv, dost û kultura xwe dibe ku dijiwartirîn tişt be ku dikare bête serê mirovekî. Ev yek hatiyê serê Kurdan ku ji ber sedemên çendalî mal û warên xwe bi cih dihêlin da ku bêhnekê azad bikêşin û pir caran ji ji bo ku canê xwe xilas bikin. Min cara ewil ev rastî nas kir -û me bi tenê sererû- gava ku li Komvux li Bollnäsê xwendevanekî min î Kurd çêbû. Tiştên ku min ji wî bihîstin te-sîr û şokeke kûr li ser min hişt. Ez difikirim mîna insan gelo ji bo Kurdan ez çî dikarim bikim.

Rojekê min ev bersiv dît. Ez û Kenneth Stahre bi hevûdu re dixebitin û tiyatroyên mûsîqî dinivîsinin. Ew mûsîqe û tekstên stranên ez ji senaryoya wan digrim ser xwe. Wextekê niyeta me hebû û em difikirîn ku li ser tema klasik ya dilketina bêgnetîce binivîsin. Paşre ji vî fikrê fikreke din pêdebû di serê me de: kombînekirina vî tema klasik bi rewşa milteciyan û penaberan re û kîşandina bala xelkê ber bi vî problemî de. Me ji xwe dipirsî: "Ji pêrgîhev-bûyîn û rûberûbûyîna Kurd û Swêdîyan çî dibe û çî diqewime?" Ji hewldayîn û netîca nivîsandina me "Jag bär mitt land inom mig" hate pê, û ew ji li ser dîrketinê, dijiyatîyên kulturî û tefahuma kêm û ternekir e.

Di piyesekê de mûzîka swêdî ku nû hatiyê nivîsandin û bestekirin û mûsîqa û dansên Kurdî hene.

Di aliyê ekonomîkî de Daîra Biyaniyan (Invandrarverket), ABF û Burroya Penaberan (Flyktingbyra) ji me re bûn piştqewînî û bê alîkarî û pişt-giriya wan de ev proja hevbaş nehata cih.

Bi Kurd û Swêdîyan em 20 kesek hene û zêdeyî payîzekî ye em bi piyese mijul in. Pîyesekê meha Çile sala 1989 an de li xwendegehan û cihên din ji bo xwendevan û xelkê bête berpêşkirin.

Ev wextê ku em bi piyesekê daketin ji bo min mîna Swêdîyê gelekî bêrdar û bi kelk bû; tefahum û toleransa min zêdetir bû û ez bûm xwedî dostên dilovan û delal. Hêvî û daxwaz ewe ku mirovên bêne piyese bibînin ji, baştir tîbighîjîn bê milteciyan û hatina welatekî biyanî çilo û çawa ye.

Piştî piyesekê listin û karê wê bigihîje dawiya xwe veqetîn û xatirxwazî ji hevalên ku di piyesekê de behra wan çêbûye de dijiwar û dilguwêş be. Belê çava di strene kutayî ya piyesekê jî de hatiyê: "Rojekê li cihê em de carekê din hev û du bibînin." Lê vî carê di wext û cihaneke din de ku giş mirov xwedî maf in û azad û serbest in.

Kerstin Erlandsson - Svevar

Penaberekî Pakîstanî xwe kuşt

Penaberekî Pakîstanî di girtîxana bajarê Jönköpîngê de xwe kuşt. Di derheqa xortê 24 salî de ceza hepis û biryara derxistina derveyê Swêdê hatibû dayîn. Xortê 24 salî demekî berê di kampekî de bi mesulekî re pev çû bû, wî tehdît kiribû. Ji bo vî jê re 3 meh hikmê hepis û biryara derxistina derve hatibû dayîn.

Xort ji cezayê xwe mehekî di girtîxana Jönköpîngê de tijî kiribû, lê dixwest ku wî neqlê girtîxanekî dî bikin. Daxwaza wî jî hatibû qebûlîkirin. Xortê Pakîstanî di roja yekşemê seet 18.00 an de ji bo ser şuştinê ketibû hemamê. Lê ji hemamê derneket.

berpîrsiyarên girtîxane ketin şikê û deriyê hemamê şikandin û ketin hundir, lê êdî dereng bû xort xwe kuştibû. Xortê Pakîstanî bi kember û werîsekî xwe kuştibû. Polês li ser vî bûyerê disekine. Di sala 1974 an de di eynî girtîxaneyê de li hemamê mirovekî dî xwe kuştibû.

KURDISTAN PRESS
rojnama hefteyî | haftalık gazete

**Kurdî - Tirkî
Kürtçe - Türkçe**
Rojnama Heftiyî • Haftalık Gazete
Hejmar - Sayı: 53 (24) • Hefte 51
22 Kanûn • Aralık 1988

Berpîrsiyarê Giştî
Genel yayın yönetmeni
Orhan KOTAN, 08 - 29 50 56
Berpîrsiyarê Aligir
Yardımcı yönetmen
Çetin ÇEKO, 08 - 29 83 32
Adress: Box 7080, 17207 Sundbyberg
Büro: Örsvängen 6C, Hallonbergen
Tlf: [46] 8-29 83 32
Telefax: 131 42 ANK S
Telefax: 08-29 50 56
Bankgiro: 343-5559
Postgiro: 2 65 33-0
Çapxane • Baskı:
Tidnings Tryckarna på Åland AB

Nivîsarên ku tîn şandin li xwedîyan venagerin
 Gonderilen yazılar iade edilmez
 Redaksiyon dikare nivîsarên ku ji rûpelên xwendevanan û Serbest Kursî re tîn şandin, li gor düzêna rûpelan, kurttir bike.
 Serbest Kursî ve Okuyucu Sayfası için gelen yazılar, özüne dokunulmadan sayfa düzenine göre redaksiyon tarafından kısaltılabilir
 Eger xwedîyên nivîsarên Kurdî tiştêki taybetî nebêjin, redaksiyon dikare, li gor standardên zimanê Kurdî, guhertinên pewîst çêke

KURDISTAN PRESS
rojnama hefteyî | haftalık gazete

**Kurdisk Turkisk
Veckotidning**
Nummer; 53 (24) • Vecka 51
22 December • Kanûn 1988

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Orhan KOTAN, 08-295056
Redaktion sekreterare
Çetin ÇEKO, 08-298332

Postadress: Box 7080, 17207 Sundbyberg
Besökadress: Örsvängen 6C, Hallonbergen
Tlf: [46] 8 - 29 83 32
Telefax: 131 42 ANK S
Telefax: 08 - 29 50 56
Bankgiro: 343 - 5559
Postgiro: 2 65 33 - 0
Tryckeri: Tidnings Tryckarna på Åland AB

ISSN 0283 - 4898

ABONE

3 Mehî • 3 Aylık 6 Mehî • 6 Aylık Salek • Yıllık
48 SEK-24 DM 96 SEK-48 DM 208 SEK-104 DM

Tarih / Dîrok.....

NAV / PAŞNAV
İSİM / SOYİSİM

NAVNIŞAN
ADRES

WELAT / ÜLKE

Hûn dikarin heqê aboneti li ser hesaba GILALA AB Postgiro 26533-0 Stockholm razînin û sûretek jê ji Box 7080, 172 07 Sundbyberg-Sweden re bi qarta abone rêkin.

Abone ücretini GILALA AB PG; 26533-0 Stockholm kontosuna yatırarak, bir kopyasını Box 7080,172 07 Sundbyberg-Sweden adresine abone kartıyla birlikte postalayarak abone olunabilir.

JINA PALME GOT "QATIL EV E"

Gelo cînayeta Palme ron dibe?

Li gor texmîna polês weke ku di fotografê de tê dîtin qatil dikeve dûv Palme û jina wî û Palme dide ber gullan

Polisin varsayîmîna göre katil Palme çiftini resimde görüldüğü gibi izliyor ve ateş ediyor.

Palme Cinayeti Çözülüyor mu?

41 yaşında bir İsveçli Palme'nin katil zanlısı olarak gözaltına alındı. Geçen hafta polisin yaklaşık iki aydan beri sürekli takip ettiği, cinayetten sonra ihbar edilmiş, fakat Holmer grubu tarafından ciddiye alınmamış bir kişi, Stockholm'un bir banliyosundaki evine yapılan baskın sonucu yakalanarak tutuklandı.

Holmer grubunun Palme soruşturmasından el çekmesinden sonra, yeni kurulan araştırma komisyonu cinayetin işlenmesinden bu yana polise gelen bütün ihbar ve ipuçlarını yeniden değerlendirmeye, kenara köşeye atılmış, unutulmuş sümen altı edilmiş isimleri tek tek gözden geçirmeye başlamıştı. Yakalanan katil zanlısı, ismi poliste olmakla birlikte, üzerinde durulmayan zanlılarından biri...

Katil zanlısı olarak tutuklanan şahıs 20 yıl önce yüzlerce kişinin gözü önünde bir şahsı göğsünden süngüleyerek öldürmüş, bir çok tanığın gözleri önünde olan bu olayı poliste itiraf etmemekte direnmişti. Katil zanlısı o zamandan bu yana bir çok adam öldürmeye teşebbüs, yaralama, dövme, gasp ve hırsızlık gibi suçlardan aldığı cezalardan ötürü ömrünün büyük bir bölümünü hapisahâllerde geçirmiş... Uyuzturu ve içki müptelası olan zanlı, arkadaş sohbetlerinde ise, Palme'ye olan nefretinden sık sık bahsediyormuş. Toplumdan, onun yasalarından nefret eden bu şahıs, polisçe ve bulunduğu çevrelerce tehlikeli ve saldırgan bir tip diye tanımlanıyordu.

İsveç adi suç tarihine "süngülü adam" namıyla geçmiş olan zanlının, Palme Cinayeti ile ilişkisi nedir? Neden Palme'yi öldürdü? Böyle bir şahıs yıllarca çenesini tutar mı?... Bu ve buna benzer soruların tartışması İsveç basınında sürüyor.

Neden bu adam?

İsveç Basın Yasası'na göre suçlu veya zanlıların resmi ve isimleri gazete ve diğer yayın organlarında açıklanamıyor. Fakat cinayet gecesi, cinayet mahalinde olan ve Palme çiftiyle birlikte aynı filmi seyretmeye gelmiş olan toplam 10 tanık şimdiye kadar zanlıyı teşhis etmiş durumdadır. Bunların bir kısmı zanlıyı çok iyi hatırlarken, bazıları tanır gibi oluyurlar. En önemli tanık olarak bilinen ve katili bizzat görmüş olan Lisbet Palme ve oğlu Marten, zanlıyı hemen tanımsa ve olay gecesi orada olduğunu belirtmiş durumdadır.

Bugünkü (20 Aralık) akşam gazetelerinin açıklamalarına göre, Lisbet Palme, katil ile yüzyüze gelmek istemediği için, ancak video filmlerini seyretmeye ikna edilebilmiş ve seyrettiği filmlere göre Palme'yi bu şahsın öldürdüğünü belirtmiş. Gazetelerin iddialarına göre zaten mahkeme ilk duruşmada Lisbet'in bu ifadesini göz önüne alarak tutuklama kararı vermiş..

Sinema önünde filmin bitmesini bekleyen ve çıkışta Palme çiftini uzun bir süre takip eden bu şahıs tüm tariflere aynen uyuyor. Zanlı tüm bunlara rağmen olay gecesi şehirde olmasına rağmen o saatlerde, olay mahalinde olmadığını ısrarla iddia ediyor. Ancak buna rağmen katil zanlısının durumu pek de parlak görünmüyor. Lisbet Palme'nin teşhisi yanında, katil zanlısının evinde bulunan giysilerde yapılan ilk araştırmalarda, Palme'ye sıkılan kurşuna ait barut izleri bulunduğu da akşam gazetelerinin haberleri arasında yer alıyor.

Polis herhangi bir suikast ya da kaçırma eylemine karşı tedbir için zanlıyı ÖsterAker isimli cezaevine nakletmiş durumda. Bu cezaevi İsveç'te bulunan en açık, en serbest tutukluların rahat ilişkisi kurabilme olanaklarına sahip oldukları cezaevlerinden biri olarak biliniyor. Polis yetkilileri geçen yazdan beri bu cezaevinin olası bir Palme katilinin yakalanması halinde gönderebilmek için hazırladığını ve en uygun yer olduğunu iddia ediyorlar.

Di rojnamên Swêdî de fotografa qatil bi vî awayî cîh digre

İsveç gazete-lerinde katilin resmi böyle yayınlanıyor

Swêdiyekî 41 salî bi tohmata kuştina Olof Palme hate girtin. Hefta çuyî ev mirov piştî teqîbata bi du mehan di mala xwe de hate girtin. Derheqa vê mirovê de piştî kuştina Palme îxbarî çêbûbû, lê Hans Holmér û zilamên wî guh nedabûn vê îxbariyê.

Piştî ku grûba Holmér dev ji wezîfe tehqîqatê berda, polês komîsyonekî nû ya tehqîqê çêkir û ev komîsyon ji nû ve li ser hemû îxbarên kevin sekini. Bi vî awayî ev îxbarên ku di qorzî û kuncikan de mabûn, yeko yeko ji ber çav derbas kirin. Navê 41 salî ji ku bi tohmata kuştina Palme hate girtin, di nav wan de hebû.

41 salî berê 20 salan li ber çavê bi sedan mirova yekî kuştîye, di gel wê ji gava hatîye girtin sûcê xwe înkâr kirîye. 41 salî ji wê rojê heya îro bi sûcên teşebûsa kuştinê, birîndarkirinê, lêxistin, şelihandin, xesp û diziyê bi salan di hepsê de razaye.

41 salî herweha miptela madda tewizandinê (heşîş), vexwarinê ye. Di nav dost û hevalên xwe de pir carî kîna xwe li dijî Palme û civakê aniye ziman. Ji alî polês û dost û hevalên xwe ve mirovekî bi tehlûka û hêrişkar hatîye naskirin.

41 salî di tarîxa adî ya Swêdê de bi navê "mirovê bi sungî" cîhê xwe girtiye. Çiqas eleqeta wî kesî û kuştina Palme heye? Wê çima Palme bikujî? Gelo mirovekî wisa dikare bi salan devê xwe bigre?... Ev pirs û pirsên mîna wan di rojnamên Swêdî de tîn minaqeşekirin.

Çima ev kes?!

Li gor qanûnên çapemenî ya Swêdê navê kesên mucrim û kesên di bin tohmata de qedexeye ku di rojnaman

de bîn eşkerekirin.

Lê belê zêdeyî 10 şahid ku di şeva kuştina Palmê de di wî sînemayê de bûne li ser wî zilamê îfade dane û wîya nas kirine. Hin ji wan şahidan wîna baş nas kirine, û hin jî dudî in. Lê girîngtirîn şahid, jina Palmê û kurê wî ye. Û wan her duya jî vî mirovî nas (teşxîs) kirine. Û gotine wê şevê ev mirov ji di cîhê kuştinê de bûye.

Li gor rojnamên êvarî yên Swêdî ya 20. 12. 1988 an Lisbet Palme nexwestîye zilamê 41 salî bibîne, ji ber wê filmekî wî zilamî pêş wê kirine Lisbet Palme vî kesî wek qatilê Palme teşxîs kirîye. Li gor îddiayên rojnaman ji xwe mehkeme ji li ser îfada Lisbet Palme biryara girtina 41 salî daye.

41 salî ew zilamê ku li gor terîfan li ber sînema benda xilasbûna filmê sekiniye, û pişt re Palme teqîb kirîye, bixwe ye. 41 salî di gel wan melûmatan û di gel ku şeva kuştinê li sükê bûye, bi îsrarî van îddiayan red dîke û dibêje di wan seetan de cîhê bûyerê de nebûm. Lê keynê teşxîsa Lisbet Palme ew cilên ku di mala wî (41 salî) de hatîye dîtin, polês tehlîl kirîye îsbat bûye ku barûda fişekên ku Palme pê hatîye kuştin di cilê wî zilamê de jî heye. Nûçeyên dawî yên rojnamên Swêdî derheqa vî zilamê de ev bûn.

Polês ji bo li ber girtina suikast û revandinê, wî birîye Girtixana ÖsterAker. Lê tê zanîn ku ev girtixana yek jê serbesttirîn girtixanên Swêdê ye. Lê berpirsiyarên polês dibêjin ji havîna çuyî ve ev girtixana ji bo qatilê Palme hatîye hazîrkirin, tedbirên girtixane baş e.